

Πρακτικό εργαλείο για επιτρόπους

Εισαγωγή στη διεθνή προστασία

Πρακτικό εργαλείο για επιτρόπους

Εισαγωγή στη διεθνή προστασία

Ιούνιος 2026

Στις 19 Ιανουαρίου 2022 η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO) αντικαταστάθηκε από τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA). Κάθε αναφορά στην EASO, καθώς και στα προϊόντα και στα όργανα της EASO, θα πρέπει να εκλαμβάνεται ως αναφορά στον EUAA.

Η σύνταξη του εγγράφου ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 2026

Δεύτερη έκδοση

Ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA) και ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA), καθώς και τα άτομα που ενεργούν εξ ονόματός τους δεν φέρουν καμία ευθύνη για ενδεχόμενη χρήση των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα έκδοση.

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2026

Print	ISBN 978-92-9418-804-5	doi:10.2847/3192317	BZ-01-26-018-EL-C
PDF	ISBN 978-92-9418-803-8	doi:10.2847/2300943	BZ-01-26-018-EL-N

© EUAA και FRA, 2026

Η αναπαραγωγή επιτρέπεται με μνεία της πηγής.

Για κάθε χρήση ή αναπαραγωγή στοιχείων τα οποία δεν ανήκουν στον EUAA ή στον FRA, ενδέχεται να απαιτείται άδεια απευθείας από τους κατόχους των σχετικών δικαιωμάτων. Ο EUAA και ο FRA δεν κατέχουν τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας όσον αφορά τα ακόλουθα στοιχεία:

— Φωτογραφία εξωφύλλου, Photographee.eu © AdobeStock, 2026

Σχετικά με την παρούσα σειρά εργαλείων

Ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Ασύλο (ΕΥΑΑ) και ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) ένωσαν τις δυνάμεις τους για την ανάπτυξη μιας σειράς πρακτικών εργαλείων για τους επιτρόπους ασυνόδευτων παιδιών με ανάγκες διεθνούς προστασίας. Στόχος είναι να υποστηριχθούν οι επιτροπείς στα καθημερινά τους καθήκοντα και τις αρμοδιότητές τους κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου, συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2024/1351 (κανονισμός για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης) ⁽¹⁾ και της κατάργησης του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013 (κανονισμός Δουβλίνο III) ⁽²⁾ και της προσωρινής προστασίας. Η σειρά πρακτικών εργαλείων καλύπτει τα ακόλουθα θέματα:

- την προσωρινή προστασία·
- την εισαγωγή στη διεθνή προστασία·
- την τακτική διαδικασία ασύλου·
- τις διακρατικές διαδικασίες.

Τα τέσσερα εργαλεία αλληλοσυμπληρώνονται.

Στόχος των εν λόγω πρακτικών εργαλείων είναι να επιτρέψουν στον επιτρόπο να ενημερώνει καλύτερα και να συνδράμει τα παιδιά στη διαδικασία, βοηθώντας τα έτσι να κατανοήσουν καλύτερα τη συνάφεια των σχετικών βημάτων. Η ουσιαστική συμμετοχή του παιδιού και η ικανότητά του να λαμβάνει τεκμηριωμένες αποφάσεις θα βελτιωθεί.

Η καλή λειτουργία των συστημάτων επιτροπείας ανηλίκου είναι απαραίτητη για την προαγωγή του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού και των δικαιωμάτων του. Οι επιτροπείς είναι υπεύθυνοι να διασφαλίζουν ότι τυχόν νομικές, κοινωνικές, ιατρικές και ψυχολογικές ανάγκες αντιμετωπίζονται καθ' όλη τη διάρκεια της συγκεκριμένης διαδικασίας και έως ότου εξασφαλιστεί μια βιώσιμη λύση για το παιδί.

Κατά την προετοιμασία για τη σύνταξη αυτών των πρακτικών εργαλείων, ο ΕΥΑΑ και ο FRA ζήτησαν τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Δικτύου Επιτροπείας μέσω ταχείας αξιολόγησης αναγκών για τον καθορισμό των στόχων και των θεμάτων που καλύπτονται από τα πρακτικά εργαλεία.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1351 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1147 και (ΕΕ) 2021/1060 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 604/2013 (ΕΕ L, 2024/1351, 22.5.2024), <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>.

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα (αναδιεύθυνση) (ΕΕ L 180, 29.6.2013), <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/604/oj>.

Λαμβάνοντας υπόψη την ομάδα-στόχο της παρούσας σειράς, τα εργαλεία βασίζονται στο εγχειρίδιο του FRA και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την επιτροπεία ⁽³⁾ και συνάδουν με τις αυτοτελείς ενότητες κατάρτισης του FRA για τους επιτρόπους ⁽⁴⁾, καθώς και με το πρόγραμμα κατάρτισης του EUAA ⁽⁵⁾.

Ο παρών οδηγός καταρτίστηκε με την επιφύλαξη της αρχής ότι μόνο το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να δώσει έγκυρη ερμηνεία του δικαίου της ΕΕ.

Έπειτα από μια αρχική περίοδο εφαρμογής του συμφώνου, το παρόν έγγραφο ενδέχεται να χρειαστεί επικαιροποίηση, κατά περίπτωση.

⁽³⁾ FRA και Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Επιτροπεία για παιδιά τα οποία στερούνται τη γονική φροντίδα — Ένα εγχειρίδιο για την ενίσχυση των συστημάτων επιτροπείας με σκοπό την κάλυψη των ιδιαίτερων αναγκών των παιδιών που είναι θύματα εμπορίας, 26 Ιουνίου 2014 (επίκειται δεύτερη έκδοση το 2026), <https://fra.europa.eu/en/publication/2014/guardianship-children-deprived-parental-care>.

⁽⁴⁾ Ο δικτυακός τόπος εξ αποστάσεως κατάρτισης του FRA είναι διαθέσιμος στη διεύθυνση: <https://e-learning.fra.europa.eu/>.

⁽⁵⁾ Ο κατάλογος κατάρτισης του EUAA είναι διαθέσιμος στη διεύθυνση: <https://training.euaa.europa.eu/>.

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα.....	5
Κατάλογος συντομογραφιών.....	6
Σχετικά με το παρόν εργαλείο	7
1. Τι είναι διεθνής προστασία;	9
1.1. Καθεστώς πρόσφυγα	10
1.2. Επικουρική προστασία	11
2. Ποιες είναι οι βασικές αρχές διεθνούς προστασίας;	14
3. Ποιο είναι το νομικό πλαίσιο που σχετίζεται με τα δικαιώματα των παιδιών στο πλαίσιο της διεθνούς προστασίας;	19
3.1. Διεθνές και περιφερειακό νομικό πλαίσιο	19
3.2. Το νομικό πλαίσιο της ΕΕ	20
4. Τι πρέπει να κάνω ως επιτροπος για να υποστηρίξω το παιδί που υποβάλλει αίτηση διεθνούς προστασίας;.....	24
4.1. Πώς υποστηρίζω το παιδί;	24
4.2. Πώς να διασφαλίσετε το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού στη διαδικασία ασύλου	30
4.3. Πώς να διευκολύνετε τη συμμετοχή του παιδιού	32
Παράρτημα 1. Συμπληρωματικές πηγές	34
Κατάλογος διαγραμμάτων	39

Κατάλογος συντομογραφιών

Συντομογραφία	Ορισμός
ΕΥΑΑ	Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο
FRA	Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΚΑΑ	Κανονισμός σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση — Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1347 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των ανιθαγενών ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας, για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/109/ΕΚ του Συμβουλίου και για την κατάργηση της οδηγίας 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
ΔΕΕ	Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΔΣΔΠ	Διεθνής Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού
ΕΣΔΑ	Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου — Συμβούλιο της Ευρώπης, Σύμβαση για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, όπως τροποποιήθηκε με τα πρωτόκολλα αριθ. 11 και αριθ. 14, 4 Νοεμβρίου 1950, ETS 5
ΚΕΣΑ	κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου
κράτη μέλη	κράτη μέλη της ΕΕ
ΟΑΥ (2024)	Οδηγία για τις απαιτήσεις υποδοχής — Οδηγία (ΕΕ) 2024/1346 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία
Οδηγία για την προσωρινή προστασία	Οδηγία 2001/55/ΕΚ του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 2001, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές παροχής προσωρινής προστασίας σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων και μέτρα για τη δίκαιη κατανομή των βαρών μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά την υποδοχή και την αντιμετώπιση των συνεπειών της υποδοχής αυτών των ατόμων
Σύμβαση για τους πρόσφυγες	Η Σύμβαση για το καθεστώς των προσφύγων (1951) και το πρωτόκολλό της (1967) (αναφέρεται ως «σύμβαση της Γενεύης» στη νομοθεσία της ΕΕ για το άσυλο, καθώς και από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης)
Χάρτης	ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Χώρες της ΕΕ+	κράτη μέλη της ΕΕ και συνδεδεμένες χώρες Σένγκεν

Σχετικά με το παρόν εργαλείο

Το παρόν εργαλείο επικεντρώνεται στην εισαγωγή στη διεθνή προστασία ⁽⁶⁾.

Στόχος του είναι να εξοικειώσει τους νεοδιοριζόμενους επιτρόπους με την έννοια της διεθνούς προστασίας, τις πιθανές μορφές προστασίας που αναγνωρίζονται μέσω της διαδικασίας ασύλου, το σχετικό νομικό πλαίσιο και τα συναφή δικαιώματα του παιδιού.

Το εργαλείο είναι δομημένο σε τέσσερα μέρη:

1. Τι είναι διεθνής προστασία;

Το κεφάλαιο αυτό συγκεντρώνει τους βασικούς ορισμούς που περιλαμβάνονται στο διεθνές δίκαιο και το δίκαιο της ΕΕ και παρέχει μια γενική επισκόπηση σχετικά με το καθεστώς πρόσφυγα και το καθεστώς επικουρικής προστασίας.

2. Ποιες είναι οι νομικές αρχές στον τομέα της διεθνούς προστασίας;

Το κεφάλαιο αυτό εξηγεί τις αρχές της *μη επαναπροώθησης*, το δικαίωμα υποβολής αίτησης ασύλου, το δικαίωμα στη ζωή και την απαγόρευση των βασανιστηρίων.

3. Ποιο είναι το νομικό πλαίσιο που σχετίζεται με τα δικαιώματα του παιδιού;

Το κεφάλαιο αυτό περιγράφει λεπτομερώς τις αρχές και τα βασικά δικαιώματα της Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού (ΔΣΔΠ) ⁽⁷⁾ και τη σύνδεσή τους με τη διεθνή προστασία.

4. Τι χρειαζομαι ως επίτροπος για να υποστηρίξω το παιδί;

Το κεφάλαιο αυτό παρέχει καθοδήγηση στους επιτρόπους σχετικά με βασικά στοιχεία που πρέπει να λαμβάνουν υπόψη κατά την υποστήριξη της πρόσβασης των παιδιών στη διεθνή προστασία και στα δικαιώματα που απορρέουν από αυτήν.

Το εργαλείο παρέχει υπερσυνδέσμους για συμπληρωματικές πηγές και πληροφορίες σχετικά με τη διεθνή προστασία.

⁽⁶⁾ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την προσωρινή προστασία, βλ. EUAA-FRA, Πρακτικό εργαλείο για επιτρόπους — Προσωρινή προστασία των ασυνόδευτων παιδιών που εγκαταλείπουν την Ουκρανία, Νοέμβριος 2022, <https://euaa.europa.eu/publications/practical-tool-guardians>.

⁽⁷⁾ Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, Διεθνής Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, 20 Νοεμβρίου 1989, Ηνωμένα Έθνη, Συλλογή Συνθηκών, τόμος 1577, σ. 3, <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-child>.

Δήλωση αποποίησης ευθύνης

Το παρόν εργαλείο αποτυπώνει το νομικό πλαίσιο του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου (ΚΕΣΑ), όπως αυτό αναδιαμορφώθηκε στο πλαίσιο του νέου συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο που εγκρίθηκε το 2024. Οι παραπομπές σε προηγούμενες οδηγίες και κανονισμούς έχουν επικαιροποιηθεί αναλόγως. Τα εθνικά μέτρα εφαρμογής ενδέχεται να διευκρινίζουν περαιτέρω ορισμένες διατάξεις.

Οι πληροφορίες που περιέχονται στο παρόν εργαλείο έχουν ερευνηθεί, αξιολογηθεί και αναλυθεί με μεγάλη προσοχή. Ωστόσο, το παρόν έγγραφο δεν πρέπει να θεωρείται εξαντλητικό.

1. Τι είναι διεθνής προστασία;

Διεθνής προστασία είναι ο τρόπος με τον οποίο τα κράτη **προστατεύουν** υπηκόους τρίτων χωρών όταν **διατρέχουν κίνδυνο δίωξης ή σοβαρής βλάβης στη χώρα ιθαγένειας ή συνήθους διαμονής τους (εάν είναι ανιθαγενείς)**. Ένα πρόσωπο μπορεί να χρήζει διεθνούς προστασίας εάν φοβάται να επιστρέψει στη χώρα καταγωγής ή συνήθους διαμονής του, επειδή έχει βάσιμο φόβο δίωξης λόγω φυλής, θρησκείας, ιθαγένειας, πολιτικών πεποιθήσεων ή ιδιότητα μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας, ή διατρέχει κίνδυνο να υποστεί σοβαρή βλάβη.

Σε διεθνές επίπεδο, η Σύμβαση του 1951 για τους πρόσφυγες και το πρωτόκολλο της (1967) ⁽⁸⁾ είναι οι κύριες νομικές πράξεις στον τομέα της διεθνούς προστασίας, ιδίως όσον αφορά το **καθεστώς πρόσφυγα** και την **αρχή της μη επαναπροώθησης**. Η Σύμβαση ορίζει ποιος είναι πρόσφυγας, τα δικαιώματά του και τα διεθνή πρότυπα για τη μεταχείριση των προσφύγων.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, το ΚΕΣΑ θεσπίζει ένα εναρμονισμένο πλαίσιο για τη χορήγηση διεθνούς προστασίας, διασφαλίζοντας παράλληλα τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Στο πλαίσιο του νέου συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο, ο κανονισμός σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση ⁽⁹⁾ προβλέπει δύο μορφές διεθνούς προστασίας: το καθεστώς πρόσφυγα και την επικουρική προστασία, με άμεσα εφαρμοστέα πρότυπα σε όλα τα κράτη μέλη.

Λάβετε υπόψη ότι η προσωρινή προστασία αποτελεί επίσης μια μορφή διεθνούς προστασίας. Η προσωρινή προστασία αποτελεί έκτακτο μέτρο για την παροχή άμεσης και προσωρινής προστασίας σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων από τρίτες χώρες που δεν είναι σε θέση να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους. Η νομική βάση βρίσκεται στην οδηγία 2001/55/EK του Συμβουλίου (οδηγία περί προσωρινής προστασίας) ⁽¹⁰⁾, η οποία εγκρίθηκε μετά τις συγκρούσεις στην πρώην Γιουγκοσλαβία το 2001, αλλά ενεργοποιήθηκε για πρώτη φορά τον Μάρτιο του 2022 μετά τη στρατιωτική εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία. Η οδηγία περί προσωρινής προστασίας ενεργοποιήθηκε για να επιτρέψει στα

⁽⁸⁾ Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, Σύμβαση για το καθεστώς των προσφύγων, Γενεύη, 28 Ιουλίου 1951, Ηνωμένα Έθνη, Σειρά Συνθηκών, τόμος 189, σ. 137, <https://www.refworld.org/docid/3be01b964.html> και Πρωτόκολλο για το καθεστώς των προσφύγων, 31 Ιανουαρίου 1967, Ηνωμένα Έθνη, Σειρά Συνθηκών, τόμος 606, σ. 267 (αναφέρεται στη νομοθεσία της ΕΕ για το άσυλο και από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως «Σύμβαση της Γενεύης»), <https://www.refworld.org/legal/agreements/unga/1967/en/41400>.

⁽⁹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1347 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των ανιθαγενών ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας, για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/109/EK του Συμβουλίου και για την κατάργηση της οδηγίας 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L, 2024/1347, 22.5.2024), <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj>.

⁽¹⁰⁾ Οδηγία 2001/55/EK του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 2001, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές παροχής προσωρινής προστασίας σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων και μέτρα για τη δίκαιη κατανομή των βαρών μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά την υποδοχή και την αντιμετώπιση των συνεπειών της υποδοχής αυτών των ατόμων (ΕΕ L 212 της 7.8.2001), <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/55/oj>

άτομα που διαφεύγουν από την Ουκρανία να υποβάλουν αίτηση για προσωρινή προστασία και να έχουν άμεση πρόσβαση σε προστασία στην ΕΕ.

Ορισμένα κράτη μέλη μπορεί επίσης να προσφέρουν άλλες μορφές εθνικής προστασίας στα παιδιά, όπως άδεια διαμονής βάσει ανηλικότητας, άδεια παραμονής υπό εθνική προστασία, για παράδειγμα, για ανθρωπιστικούς λόγους, για λόγους σπουδών ή για λόγους υγείας, ή ειδική προστασία για θύματα ενδοοικογενειακής βίας.

Σχετική έκδοση

Για να μάθετε περισσότερα σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας περί προσωρινής προστασίας σε παιδιά, ανατρέξτε στο EUAA-FRA, *Πρακτικό εργαλείο για επιτρόπους — Προσωρινή προστασία των ασυνόδευτων παιδιών που εγκαταλείπουν την Ουκρανία*, Νοέμβριος 2022, <https://euaa.europa.eu/publications/practical-tool-guardians>.

1.1. Καθεστώς πρόσφυγα

Η Σύμβαση του 1951 για τους πρόσφυγες ⁽¹¹⁾ και ο ΚΑΑ ⁽¹²⁾ ορίζουν ποιος είναι πρόσφυγας.

Άρθρο 3 σημείο 5) του ΚΑΑ

«πρόσφυγας»: ο υπήκοος τρίτης χώρας ο οποίος, συνεπεία βάσιμου φόβου δίωξης λόγω φυλής, θρησκείας, ιθαγένειας, πολιτικών πεποιθήσεων ή ιδιότητας μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας, ευρίσκεται εκτός της χώρας της ιθαγένειάς του και δεν είναι σε θέση ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να θέσει εαυτόν υπό την προστασία της εν λόγω χώρας ή ο ανιθαγενής ο οποίος, ευρισκόμενος εκτός της χώρας της προηγούμενης συνήθους διαμονής του για τους ίδιους προαναφερθέντες λόγους, δεν είναι σε θέση ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να επιστρέψει σε αυτήν και στον οποίο δεν έχει εφαρμογή το άρθρο 12 [περί αποκλεισμού].

Ο αιτών πληροί τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση του καθεστώτος πρόσφυγα εάν πληροί όλα τα κριτήρια αναγνώρισης του ορισμού του πρόσφυγα, όπως απαριθμούνται κατωτέρω:

- βρίσκεται **εκτός** της χώρας της ιθαγένειάς του ή της πρότερης συνήθους διαμονής του για ανιθαγενείς αιτούντες·
- αντιμετωπίζει **βάσιμο φόβο δίωξης**·
- η δίωξη οφείλεται σε έναν ή περισσότερους από τους **πέντε λόγους** (φυλή, θρησκεία, ιθαγένεια, πολιτικές πεποιθήσεις ή ιδιότητα μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας)·

⁽¹¹⁾ Άρθρο 1Α παράγραφος 2 της Σύμβασης για τους πρόσφυγες.

⁽¹²⁾ Άρθρο 3 παράγραφος 5 του ΚΑΑ.

- λόγω του φόβου αυτού, ο αιτών **δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμεί να επωφεληθεί από την προστασία** της χώρας του.

δεν έχει εφαρμογή καμία από τις διατάξεις περί αποκλεισμού. Αποκλεισμός τίθεται σε εφαρμογή εάν υπάρχουν σοβαροί λόγοι να θεωρηθεί ότι ένα παιδί —το οποίο έχει συμπληρώσει την ελάχιστη ηλικία ποινικής ευθύνης— διέπραξε, για παράδειγμα, εγκλήματα πολέμου ή σοβαρό μη πολιτικό έγκλημα εκτός της χώρας στην οποία το παιδί αιτείται άσυλο (ή, στην περίπτωση επικουρικής προστασίας, ότι αποτελεί κίνδυνο για την κοινότητα ή την εθνική ασφάλεια) ⁽¹³⁾.

Ο ΚΑΑ περιλαμβάνει πρότυπα για τον ορισμό και το περιεχόμενο του καθεστώτος πρόσφυγα, δηλαδή τις πράξεις δίωξης ⁽¹⁴⁾, τους φορείς δίωξης ⁽¹⁵⁾, τους φορείς προστασίας ⁽¹⁶⁾, τους ορισμούς καθενός από τους πέντε λόγους δίωξης ⁽¹⁷⁾ και τους λόγους αποκλεισμού ⁽¹⁸⁾.

1.2. Επικουρική προστασία

Το καθεστώς πρόσφυγα μπορεί να χορηγείται μόνον εφόσον ο βάσιμος φόβος δίωξης συνδέεται με τουλάχιστον έναν από τους πέντε προαναφερθέντες λόγους. Υπάρχουν και άλλες καταστάσεις στις οποίες άτομα θα κινδύνευαν από σοβαρή βλάβη εάν επέστρεφαν στη χώρα καταγωγής τους και, ως εκ τούτου, θα έχρηζαν προστασίας. Το κεκτημένο της ΕΕ στον τομέα του ασύλου προβλέπει μια πρόσθετη μορφή διεθνούς προστασίας, την επικουρική προστασία.

Άρθρο 3 σημείο 6) του ΚΑΑ

«πρόσωπο που δικαιούται επικουρική προστασία»: ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής που δεν πληροί τις προϋποθέσεις για να αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας, αλλά σε σχέση με τον οποίο υπάρχουν ουσιώδεις λόγοι να πιστεύεται ότι, εάν το εν λόγω πρόσωπο επιστρέψει στη χώρα της καταγωγής του ή, στην περίπτωση ανιθαγενούς, στη χώρα της

⁽¹³⁾ Οι λόγοι αποκλεισμού σχετικά με το καθεστώς πρόσφυγα (άρθρο 12 του ΚΑΑ) και επικουρικής προστασίας (άρθρο 17 του ΚΑΑ) αποτυπώνουν το άρθρο 1ΣΤ της Σύμβασης για τους πρόσφυγες, με ειδικές προσαρμογές στο δίκαιο της ΕΕ. Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι λόγοι αποκλεισμού που προβλέπονται στον ΚΑΑ σχετικά με το καθεστώς πρόσφυγα (άρθρο 12) και την επικουρική προστασία (άρθρο 17) δεν είναι ακριβώς οι ίδιοι. Στο άρθρο 17 παράγραφος 1 δεν συμπεριλαμβάνονται κάποιες από τις απαιτήσεις για τα σοβαρά εγκλήματα (άρθρο 17 παράγραφος 1 στοιχείο β)) και προβλέπονται επιπλέον λόγοι αποκλεισμού σχετικά με την επικουρική προστασία (άρθρο 17 παράγραφος 1 στοιχείο δ) και άρθρο 17 παράγραφος 3)). Για περαιτέρω οδηγίες, βλ. ΕΥΑΑ, *Πρακτικός οδηγός σχετικά με τον αποκλεισμό για σοβαρά (μη πολιτικά) εγκλήματα*, Δεκέμβριος 2021, <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-exclusion-serious-non-political-crimes> (επικείμενη επικαιροποίηση).

⁽¹⁴⁾ Άρθρο 9 του ΚΑΑ

⁽¹⁵⁾ Άρθρο 6 του ΚΑΑ

⁽¹⁶⁾ Άρθρο 7 του ΚΑΑ

⁽¹⁷⁾ Άρθρο 10 του ΚΑΑ

⁽¹⁸⁾ Άρθρα 12 και 17 του ΚΑΑ

προηγούμενης συνήθους διαμονής του, θα αντιμετωπίσει πραγματικό κίνδυνο να υποστεί σοβαρή βλάβη, όπως ορίζεται στο άρθρο 15, και στο οποίο δεν έχει εφαρμογή το άρθρο 17 παράγραφοι 1 και 2, και που δεν είναι σε θέση ή, λόγω του κινδύνου αυτού, δεν επιθυμεί να θέσει εαυτόν υπό την προστασία της εν λόγω χώρας

Ένα πρόσωπο πληροί τις προϋποθέσεις χορήγησης επικουρικής προστασίας εάν:

- **δεν πληροί τις προϋποθέσεις** για το καθεστώς πρόσφυγα·

και

- αν επιστρέψει στη χώρα της καταγωγής του, θα αντιμετωπίσει **πραγματικό κίνδυνο** να υποστεί σοβαρή βλάβη.

Η σοβαρή βλάβη ⁽¹⁹⁾ συνίσταται σε:

- θανατική ποινή ή εκτέλεση· ή
- βασανιστήρια ή **απάνθρωπη** ή εξευτελιστική **μεταχείριση** ή τιμωρία στη χώρα καταγωγής· ή
- σοβαρή και προσωπική **απειλή** κατά της **ζωής** ή της **σωματικής ακεραιότητας αμάχου** λόγω αδιάκριτης ασκήσεως βίας σε καταστάσεις διεθνούς ή εσωτερικής ένοπλης σύρραξης.

Η αποφαινόμενη αρχή εξετάζει πάντα πρώτα αν ο αιτών πληροί τις προϋποθέσεις για το καθεστώς πρόσφυγα και, αν όχι, αν ο αιτών δικαιούται επικουρική προστασία ⁽²⁰⁾.

¹⁹ Άρθρο 15 του ΚΑΑ.

²⁰ Άρθρο 39 παράγραφος 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1348 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη θέσπιση κοινής διαδικασίας διεθνούς προστασίας στην Ένωση και την κατάργηση της οδηγίας 2013/32/ΕΕ (ΕΕ L, 2024/1348, 22.5.2024), <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj>.

Διάγραμμα 1. Είδη προστασίας**Καθεστώς πρόσφυγα**

- Βρίσκεται εκτός της χώρας καταγωγής ή συνήθους διαμονής.
- Βάσιμος φόβος δίωξης λόγω:
 - φυλής,
 - θρησκευτικών πεποιθήσεων,
 - ιθαγένειας,
 - πολιτικών πεποιθήσεων, ή
 - ιδιότητας μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας.
- Καμία προστασία στη χώρα καταγωγής ή συνήθους διαμονής.
- Δεν υπάρχει λόγος αποκλεισμού.

Καθεστώς επικουρικής προστασίας

- Δεν είναι πρόσφυγας.
- Βρίσκεται εκτός της χώρας καταγωγής ή συνήθους διαμονής.
- Πραγματικός κίνδυνος σοβαρής βλάβης:
 - θανατική ποινή ή εκτέλεση,
 - βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία, ή
 - σοβαρή και προσωπική απειλή λόγω αδιάκριτης άσκησης βίας σε καταστάσεις διεθνούς ή εσωτερικής ένοπλης σύρραξης.
- Καμία προστασία στη χώρα καταγωγής ή συνήθους διαμονής.
- Δεν υπάρχει λόγος αποκλεισμού.

Επισημαίνεται ότι, με βάση τη δική τους εθνική νομοθεσία, ορισμένες χώρες της ΕΕ+ θα μπορούσαν επίσης να χορηγήσουν μια μορφή εθνικής προστασίας μέσω της διαδικασίας διεθνούς προστασίας ή κατόπιν υποβολής συγκεκριμένου αιτήματος απευθείας στις αρμόδιες αρχές. Οι άδειες ειδικής προστασίας που βασίζονται σε ανθρωπιστικούς λόγους δεν θεωρούνται μορφή διεθνούς προστασίας. Αυτού του είδους οι άδειες είναι συνήθως χρονικά περιορισμένες και μπορούν να ανανεωθούν. Για περισσότερες πληροφορίες, ανατρέξτε στην εθνική νομοθεσία της χώρας σας.

Πρακτική συμβουλή

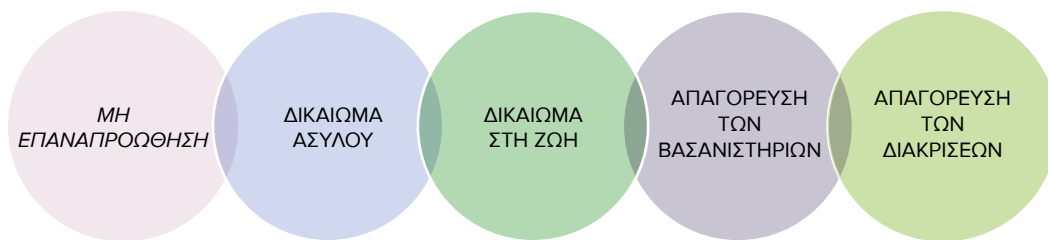
Είναι σημαντικό να γνωρίζετε ως επίτροπος τα στοιχεία του ορισμού του καθεστώτος πρόσφυγα και της επικουρικής προστασίας, προκειμένου να καθοδηγήσετε το παιδί στη διαδικασία ασύλου, να το βοηθήσετε να καταχωρίσει την αίτηση και να προσκομίσει τα σχετικά έγγραφα και τις σχετικές δηλώσεις στην προσωπική συνέντευξη.

Για παράδειγμα, εάν ένα παιδί σας αναφέρει ότι βρίσκεται σε κατάσταση δίωξης ή ότι κινδυνεύει να υποστεί σοβαρή βλάβη σε περίπτωση επιστροφής του, μπορείτε να τονίσετε πόσο σημαντικό είναι να κοινοποιήσει τις πληροφορίες αυτές στην αρμόδια αρχή.

2. Ποιες είναι οι βασικές αρχές διεθνούς προστασίας;

Το διεθνές δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ⁽²¹⁾ ορίζει τις υποχρεώσεις των κυβερνήσεων να ενεργούν με ορισμένους τρόπους ή να απέχουν από ορισμένες ενέργειες, προκειμένου να προάγουν και να προστατεύουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες ατόμων ή ομάδων. Ως ανθρώπινα δικαιώματα νοούνται συνήθως τα αναφαίρετα δικαιώματα που δικαιούται ένα άτομο απλώς και μόνο επειδή είναι άνθρωπος. Βασίζονται στις θεμελιώδεις αρχές της καθολικότητας, της ισότητας και της απαγόρευσης των διακρίσεων και κατοχυρώνονται σε συνθήκες, κανόνες του διεθνούς εθιμικού δικαίου, στο δίκαιο της ΕΕ, σε εθνικούς νόμους και άλλα πρότυπα που τα ορίζουν και συμβάλλουν στην πλήρη άσκησή τους. Τα ανθρώπινα δικαιώματα ισχύουν για όλα τα άτομα, συμπεριλαμβανομένων όλων των προσώπων που αιτούνται διεθνή προστασία. Εδώ μπορείτε να δείτε πώς ορισμένα επιλεγμένα βασικά θεμελιώδη δικαιώματα συνδέονται επίσης με το δικαίωμα ασύλου.

Διάγραμμα 2. Οι δεσμοί μεταξύ των θεμελιωδών δικαιωμάτων και του δικαιώματος ασύλου

Αρχή της μη επαναπροώθησης

Η *μη επαναπροώθηση* αφορά την υποχρέωση των κρατών να μην απελαύνουν ή να μην επαναπροωθούν με οποιονδήποτε τρόπο άτομα τα οποία αντιμετωπίζουν κίνδυνο δίωξης ή/και βασανιστηρίων, απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας. Η αρχή της *μη επαναπροώθησης* αποτελεί βασική αρχή του διεθνούς και ενωσιακού δικαίου για το άσυλο.

⁽²¹⁾ Ύψατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, «International Human Rights Law», διατίθεται στον ιστότοπο <https://www.ohchr.org/en/instruments-and-mechanisms/international-human-rights-law>.

Κατοχυρώνεται στη Σύμβαση του 1951 για τους πρόσφυγες ⁽²²⁾ και σε μια σειρά πράξεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα ⁽²³⁾.

Η απαγόρευση της επαναπροώθησης ισχύει για όλα τα πρόσωπα που υπάγονται στη δικαιοδοσία ενός κράτους, καθώς και στο πλαίσιο της μη εισδοχής και της απόρριψης στα σύνορα. Εφαρμόζεται σε κάθε μορφή αναγκαστικής απομάκρυνσης, όπως είναι η απέλαση, η έκδοση, η άτυπη μεταφορά ή οι «παραδόσεις» και η μη εισδοχή στα σύνορα σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας ασύλου.

Η αρχή της μη επαναπροώθησης ισχύει σε όλες τις περιπτώσεις ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς του προσώπου (π.χ. μετανάστες χωρίς έγγραφα) και σε όλες τις διοικητικές αποφάσεις που συνδέονται με την παραμονή ή την απομάκρυνση του προσώπου από το έδαφος (π.χ. απέλαση).

Η αρχή της μη επαναπροώθησης απαγορεύει τόσο την άμεση όσο και την έμμεση επαναπροώθηση.

- Ως **άμεση επαναπροώθηση** νοείται η επιστροφή ενός προσώπου σε χώρα στην οποία αντιμετωπίζει κίνδυνο δίωξης ή/και βασανιστηρίων, απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας.
- Ως **έμμεση επαναπροώθηση** (γνωστή και ως αλυσιδωτή επαναπροώθηση, δευτερογενής επαναπροώθηση ή περαιτέρω επαναπροώθηση) νοείται η επιστροφή ενός προσώπου σε τρίτη χώρα χωρίς επαρκείς εγγυήσεις ότι θα προστατευτεί από την επαναπροώθηση στη χώρα στην οποία αντιμετωπίζει κίνδυνο δίωξης ή/και βασανιστηρίων, απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας.

Σε κάθε μεμονωμένη περίπτωση πρέπει να διενεργείται **αξιόπιστη εκτίμηση** του κινδύνου άμεσης ή έμμεσης επαναπροώθησης από τις αρχές, πριν από την άρνηση εισόδου ή την απομάκρυνση του αιτούντος προς τρίτη χώρα.

⁽²²⁾ Το άρθρο 33 της Σύμβασης για τους πρόσφυγες θεσπίζει την υποχρέωση των κρατών να μην απελαύνουν ή επαναπροωθούν με οποιονδήποτε τρόπο πρόσφυγες στα σύνορα εδαφών όπου απειλείται η ζωή τους ή η ελευθερία τους για λόγους φυλής, θρησκείας, ιθαγένειας, ιδιότητας μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής τάξης ή πολιτικών πεποιθήσεων.

⁽²³⁾ Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, Σύμβαση κατά των βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας, 10 Δεκεμβρίου 1984, Ηνωμένα Έθνη, Σειρά Συνθηκών, τόμος 1465, σ. 85, <https://www.refworld.org/docid/3ae6b3a94.html>. Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, 16 Δεκεμβρίου 1966, Ηνωμένα Έθνη, Σειρά Συνθηκών, τόμος 999, σ. 171, <https://www.refworld.org/docid/3ae6b3aa0.html>. Συμβούλιο της Ευρώπης, Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, όπως τροποποιήθηκε από τα πρωτόκολλα αριθ. 11 και 14, 4 Νοεμβρίου 1950, ETS 5 (ΕΣΔΑ), https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_eng. Ευρωπαϊκή Ένωση, Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 26 Οκτωβρίου 2012, 2012/C 326/02, http://data.europa.eu/eli/treaty/char_2012/oj (ο Χάρτης).

Συλλογική απέλαση

Απαγορεύεται επίσης η συλλογική απέλαση.

Αυτό σημαίνει ότι τα κράτη δεν μπορούν να απομακρύνουν άτομα χωρίς να εξετάσουν τις ατομικές τους περιστάσεις και, κατά συνέπεια, χωρίς να τους παράσχουν τη δυνατότητα να προβάλουν τα επιχειρήματά τους κατά του μέτρου που έλαβε η αρμόδια αρχή.

Σκοπός είναι να διασφαλιστεί ότι κάθε απόφαση απέλασης βασίζεται σε εξατομικευμένη εξέταση που λαμβάνει υπόψη τις ατομικές περιστάσεις και τις περιβάλλουσες συνθήκες.

Η απέλαση χαρακτηρίζεται ως «συλλογική» όταν δεν υπάρχει εύλογη και αντικειμενική εξέταση της ιδιαίτερης περίπτωσης κάθε ατόμου εντός της ομάδας. Το μέγεθος της ομάδας που απελαύνεται είναι άνευ σημασίας: ακόμα και δύο πρόσωπα μπορεί να είναι επαρκή για τον σχηματισμό μιας ομάδας ⁽²⁴⁾.

Η αρχή της *μη επαναπροώθησης* συνδέεται άμεσα με το δικαίωμα ασύλου, το οποίο συνεπάγεται την απαίτηση να παρέχεται στα άτομα που αιτούνται διεθνή προστασία πρόσβαση στο έδαφος και σε δίκαιη και ουσιαστική διαδικασία ασύλου.

Πρακτική συμβουλή

Είναι σημαντικό, ως επίτροπος, να κατανοείτε απόλυτα την αρχή της μη επαναπροώθησης. Ο λόγος είναι ότι θα πρέπει να διασφαλίζετε καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου ότι δεν θα απαγορευτεί στα παιδιά η είσοδος στη χώρα όπου θα μπορούσαν να ζητήσουν προστασία και ότι τα παιδιά δεν θα απελαθούν ούτε θα επιστραφούν σε χώρα όπου ενδέχεται να αντιμετωπίσουν διώξεις ή/και βασανιστήρια, απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία.

Θα πρέπει επίσης να ενημερώσετε το παιδί σχετικά με την αρχή αυτήν, ώστε να μπορεί να επισημάνει τυχόν κίνδυνο που ενδέχεται να αντιμετωπίσει στη χώρα της ιθαγένειάς του ή της πρότερης συνήθους διαμονής του ή σε τρίτη χώρα στην οποία ενδέχεται να επιστραφεί.

Δικαίωμα ασύλου

Το δικαίωμα ασύλου είναι ένα θεμελιώδες δικαίωμα που διασφαλίζει ότι ένα πρόσωπο που χρήζει διεθνούς προστασίας έχει πράγματι τη δυνατότητα να υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας στην αρμόδια αρχή.

⁽²⁴⁾ Άρθρο 4 του πρωτοκόλλου 4 της ΕΣΔΑ.

Το διεθνές δίκαιο, και ιδίως η Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του 1948 ⁽²⁵⁾, ορίζει ότι το δικαίωμα στο άσυλο είναι αναφαίρετο και απαραίτητο δικαίωμα και, συγκεκριμένα, προβλέπει ότι «κάθε άτομο που καταδιώκεται έχει το δικαίωμα να ζητά άσυλο και του παρέχεται άσυλο σε άλλες χώρες».

Σε επίπεδο ΕΕ, το δικαίωμα ασύλου αναγνωρίζεται στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ο Χάρτης) ⁽²⁶⁾.

Είναι σημαντικό να έχετε κατά νου ότι η χορήγηση πρόσβασης στη διαδικασία ασύλου δεν σημαίνει απαραίτητα τη χορήγηση διεθνούς προστασίας στον αιτούντα. Η αίτηση εξετάζεται δεόντως από την αρμόδια αρχή, η οποία, στη συνέχεια, εκδίδει την απόφαση σχετικά με τη χορήγηση ή μη προστασίας στο εν λόγω πρόσωπο.

Πολλοί ενήλικες και παιδιά που ενδέχεται να χρήζουν διεθνούς προστασίας δεν γνωρίζουν τα δικαιώματα, τις υποχρεώσεις και τις διαδικασίες για την υποβολή αίτησης διεθνούς προστασίας. Επομένως, εκείνοι που εργάζονται στην πρώτη γραμμή στον τομέα της μετανάστευσης διαδραματίζουν καίριο ρόλο στη διασφάλιση του δικαιώματος ασύλου για όλους και στη διασφάλιση της πρόσβασης στη διεθνή προστασία. Αυτό επιτυγχάνεται με τον προορατικό εντοπισμό ατόμων που ενδεχομένως επιθυμούν να υποβάλουν αίτηση διεθνούς προστασίας με την παροχή συναφών πληροφοριών σχετικά με τη δυνατότητα υποβολής αίτησης ασύλου και την παραπομπή τους στις αρμόδιες αρχές.

Η βούληση υποβολής αίτησης ασύλου μπορεί να διατυπώνεται με οποιαδήποτε μορφή. Αυτό σημαίνει ότι θα μπορούσε επίσης να διατυπώνεται προφορικά, αλλά επισημαίνεται ότι δεν χρειάζεται απαραίτητα να προφέρονται λέξεις όπως «άσυλο» ή «πρόσφυγας». Αρκεί να εκδηλώνεται με οποιαδήποτε μορφή η βούληση υποβολής αίτησης για διεθνή προστασία. Για παράδειγμα, αρκεί να εκφράζεται «φόβος επιστροφής».

Πρακτική συμβουλή

Ως επίτροπος, διαδραματίζετε ουσιαστικό ρόλο στην εξασφάλιση του πλήρους σεβασμού του δικαιώματος ασύλου. Για παράδειγμα, μπορείτε να παραπέμψετε ένα παιδί στη διαδικασία ασύλου εάν έχει εκφράσει την ανάγκη ασύλου χωρίς να αναφέρει συγκεκριμένα τις λέξεις «άσυλο» ή «διεθνής προστασία».

⁽²⁵⁾ Άρθρο 14 Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, 10 Δεκεμβρίου 1948, 217 Α (III), <https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights>.

⁽²⁶⁾ Άρθρο 18 του Χάρτη.

Απαγόρευση των βασανιστηρίων

Η απαγόρευση των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης και τιμωρίας συνδέεται στενά με την αρχή της **μη επαναπροώθησης** που περιγράφεται στο προηγούμενο κεφάλαιο. Τα κράτη έχουν την υποχρέωση να προστατεύουν τα άτομα που βρίσκονται **στο έδαφός τους από την έκθεσή τους στον κίνδυνο της εν λόγω μεταχείρισης ή τιμωρίας**, ανεξαρτήτως αν ο κίνδυνος βρίσκεται εντός ή εκτός του εδάφους ⁽²⁷⁾. Πρόκειται για δικαίωμα από το οποίο δεν χωρεί παρέκκλιση.

Δικαίωμα στη ζωή

Σε διεθνές επίπεδο, το δικαίωμα στη ζωή κατοχυρώνεται στην Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η οποία επιβεβαιώνει ότι «κάθε άτομο έχει δικαίωμα στη ζωή, την ελευθερία και την προσωπική του ασφάλεια» ⁽²⁸⁾.

Το δικαίωμα στη ζωή αναγνωρίζεται επίσης από τον Χάρτη ⁽²⁹⁾. Τα κράτη μέλη και οι αξιωματούχοι τους έχουν θετική υποχρέωση να προστατεύουν τη ζωή, καθώς και να λαμβάνουν προληπτικά μέτρα ⁽³⁰⁾. Αυτό απορρέει από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, η πρέπει επίσης να διέπει την ερμηνεία των δικαιωμάτων που προβλέπονται στον Χάρτη, δυνάμει του άρθρου 52 παράγραφος 3.

⁽²⁷⁾ Η απαγόρευση της απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας αναγνωρίζεται βάσει του άρθρου 4 του Χάρτη ως εξής: «Κανείς δεν μπορεί να υποβληθεί σε βασανιστήρια ούτε σε απάνθρωπες ή εξευτελιστικές ποινές ή μεταχείριση». Η απαγόρευση των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας αποτελεί απόλυτο δικαίωμα, γεγονός που σημαίνει ότι δεν επιτρέπονται εξαιρέσεις ούτε ελάχιστες προϋποθέσεις. Αυτό σημαίνει ότι ούτε το δημόσιο συμφέρον ούτε τα δικαιώματα τρίτων ή οι ενέργειες του θύματος, όσο επικίνδυνες ή εγκληματικές κι αν είναι, δεν μπορούν να δικαιολογήσουν μεταχείριση η οποία απαγορεύεται από το άρθρο.

⁽²⁸⁾ Άρθρο 3 της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

⁽²⁹⁾ Άρθρο 2 του Χάρτη: «1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στη ζωή. 2. Κανείς δεν μπορεί να καταδικασθεί στην ποινή του θανάτου ούτε να εκτελεσθεί.»

⁽³⁰⁾ Τα προληπτικά μέτρα θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να έχουν ως στόχο την προστασία κάποιου από πνιγμό στα χωρικά ύδατα του εν λόγω κράτους, την προστασία του έναντι βίας που διαπράττεται από τρίτους και από τον αυτοτραυματισμό, καθώς και την προστασία των ανθρώπων που ζουν κοντά σε επικίνδυνες βιομηχανικές εγκαταστάσεις σε περίπτωση καταστροφής. Σκεφτείτε το αυτό στην περίπτωση ενός αιτούντος διεθνή προστασία που μιλάει για αυτοκτονία ή ενός αιτούντος υπό κράτηση που δηλώνει ότι πάσχει από φυματίωση ή HIV και χρειάζεται φάρμακα. Υπό τις συνθήκες αυτές, οι κρατικοί φορείς έχουν την υποχρέωση να λαμβάνουν προληπτικά μέτρα για την προστασία της ζωής των αιτούντων.

3. Ποιο είναι το νομικό πλαίσιο που σχετίζεται με τα δικαιώματα των παιδιών στο πλαίσιο της διεθνούς προστασίας;

3.1. Διεθνές και περιφερειακό νομικό πλαίσιο

Η κύρια διεθνής νομική πράξη που αφορά τα δικαιώματα των παιδιών είναι η ΔΣΔΠ. Όλα τα κράτη μέλη έχουν κυρώσει τη σύμβαση αυτήν και υποχρεούνται να την εφαρμόζουν σε όλα τα παιδιά στο έδαφός τους, ανεξάρτητα από την ιθαγένεια ή το νομικό καθεστώς τους. Η ΔΣΔΠ αναγνωρίζει τα κοινωνικά, οικονομικά, πολιτικά, ατομικά και πολιτιστικά δικαιώματα των παιδιών.

Η Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού παρακολουθεί τη συμμόρφωση των κρατών με τη ΔΣΔΠ και εκδίδει οδηγίες και συστάσεις σχετικά με την εφαρμογή και την ερμηνεία της σύμβασης.

Άρθρο 22 της ΔΣΔΠ

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου ένα παιδί, το οποίο επιζητεί να αποκτήσει το νομικό καθεστώς του πρόσφυγα ή που θεωρείται πρόσφυγας, δυνάμει των κανόνων και των διαδικασιών του ισχύοντος διεθνούς ή εθνικού δικαίου, είτε αυτό είναι μόνο είτε συνοδεύεται από τους γονείς του ή από οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο, να χαίρει της κατάλληλης προστασίας και ανθρωπιστικής βοήθειας, που θα του επιτρέψουν να απολαμβάνει τα δικαιώματα που του αναγνωρίζουν η παρούσα Σύμβαση και τα άλλα διεθνή όργανα τα σχετικά με τα δικαιώματα του ανθρώπου ή ανθρωπιστικού χαρακτήρα, στα οποία μετέχουν τα εν λόγω κράτη.

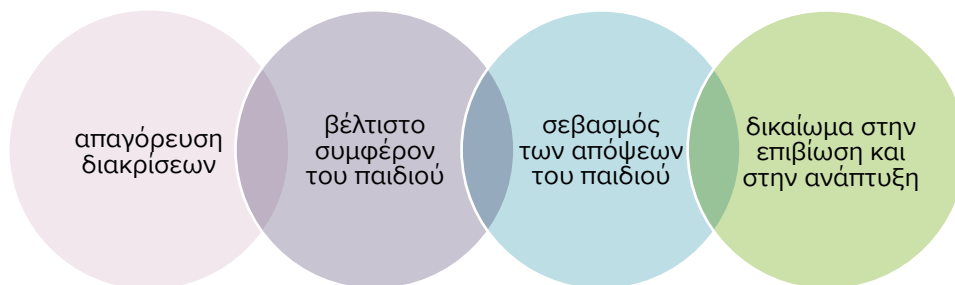
Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι όλα τα δικαιώματα που ορίζονται στη Διεθνή Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού ισχύουν για τα παιδιά που υποβάλλουν αίτηση διεθνούς προστασίας. Ωστόσο, για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων και της προστασίας των παιδιών στη διαδικασία ασύλου, τα οποία θεωρούνται ότι βρίσκονται σε ιδιαίτερα ευάλωτη κατάσταση, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα δικαιώματα:

- άσυλο
- προστασία από τη βία, την κακοποίηση και την παραμέληση
- ελευθερία
- οικογενειακή ζωή

- ελευθερία της έκφρασης και της ενημέρωσης
- εκπαίδευση
- ιατροφαρμακευτική περίθαλψη
- στέγη
- κοινωνικές παροχές και κοινωνική ασφάλιση
- όνομα, ιθαγένεια και ταυτότητα.

Η ΔΣΔΠ περιλαμβάνει τέσσερις βασικές δεσμευτικές αρχές που διέπουν την εφαρμογή των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στη σύμβαση.

Διάγραμμα 3. Οι τέσσερις βασικές δεσμευτικές αρχές της Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού

Σε περιφερειακό επίπεδο, τα δικαιώματα των παιδιών που αιτούνται άσυλο προστατεύονται επίσης από μεγάλο αριθμό συνθηκών και τα αντίστοιχα όργανα παρακολούθησής τους ⁽³¹⁾.

3.2. Το νομικό πλαίσιο της ΕΕ

Οι υφιστάμενες πολιτικές και η νομοθεσία της ΕΕ παρέχουν ένα πλαίσιο για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών στη διαδικασία ασύλου, το οποίο καλύπτει όλες τις πτυχές, συμπεριλαμβανομένων των συνθηκών υποδοχής, της εξέτασης των αιτήσεων και της ένταξής τους.

Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση ⁽³²⁾ θεσπίζει την υποχρέωση της ΕΕ να προάγει την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού. Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, οι

⁽³¹⁾ Η νομολογία της ΕΣΔΑ- Συμβούλιο της Ευρώπης, Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης, Συλλογή κειμένων (7^η έκδοση), επικαιροποιήθηκε την 1η Ιανουαρίου 2015, <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168048b059>. Συμβούλιο της Ευρώπης, Σύμβαση για την προστασία των παιδιών κατά της γενετήσιας εκμετάλλευσης και κακοποίησης, CETS αριθ. 201, έναρξη ισχύος 01.07.2010, <https://rm.coe.int/1680084822>. Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη δράση κατά της διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων, CETS αριθ. 197, έναρξη ισχύος 01.02.2008, <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treaty=197>.

⁽³²⁾ ΕΕ, Ενοποιημένη έκδοση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, (ΕΕ C 326 της 26.10.2012), https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/teu_2012/oj.

κανονισμοί και οι οδηγίες της ΕΕ, καθώς και η νομολογία του ΔΕΕ, έχουν συμβάλει στον περαιτέρω καθορισμό της προστασίας των εν λόγω δικαιωμάτων ⁽³³⁾.

Ο Χάρτης ⁽³⁴⁾ περιλαμβάνει τρεις γενικές αρχές εμπνευσμένες από τη ΔΣΔΠ, οι οποίες είναι οι εξής:

- τα παιδιά θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να εκφράζουν ελεύθερα τη γνώμη τους και η γνώμη τους αυτή σχετικά με ζητήματα που τα αφορούν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σε συνάρτηση με την ηλικία και την ωριμότητά τους·
- σε όλες τις ενέργειες που αφορούν παιδιά, πρωταρχική σημασία πρέπει να δίνεται στο βέλτιστο συμφέρον του παιδιού·
- κάθε παιδί πρέπει να έχει δικαίωμα να διατηρεί τακτικά προσωπικές σχέσεις και απευθείας επαφές με τους δύο γονείς του, εκτός εάν τούτο είναι αντίθετο προς το βέλτιστο συμφέρον του.

Έξι νομοθετικές πράξεις, οι οποίες θεωρούνται τα «δομικά στοιχεία» του αναθεωρημένου ΚΕΣΑ, στο πλαίσιο του νέου συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο, θεσπίζουν μια σειρά διατάξεων που αφορούν ειδικά τα παιδιά.

- **Η οδηγία (ΕΕ) 2024/1346 σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή (ΟΑΥ 2024)** ⁽³⁵⁾ αποσκοπεί στη διασφάλιση αξιοπρεπούς βιοτικού επιπέδου για τους αιτούντες και πιο συγκρίσιμες συνθήκες υποδοχής σε όλα τα κράτη μέλη. Περιλαμβάνει ρητές διατάξεις σχετικά με τα παιδιά και τα ασυνόδευτα παιδιά, ορίζοντας ελάχιστα πρότυπα για συνθήκες υποδοχής κατάλληλες για την ηλικία τους και προσαρμοσμένες στις ανάγκες τους, καθώς και εγγυήσεις που συνάδουν με το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού ⁽³⁶⁾.
- **Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1348 για τη διαδικασία ασύλου** θεσπίζει μια κοινή διαδικασία για την εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας σε όλα τα κράτη μέλη. Παρέχει διαδικαστικές εγγυήσεις στα παιδιά, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος σε κατάλληλη υποστήριξη, εκπροσώπηση για τα ασυνόδευτα παιδιά και διαδικαστικές εγγυήσεις που λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες των παιδιών καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου.

⁽³³⁾ FRA, Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για τα δικαιώματα του παιδιού, έκδοση 2022, Φεβρουάριος 2022, https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-coe-2022-handbook-child-rights_en.pdf.

⁽³⁴⁾ Άρθρο 24 του Χάρτη.

⁽³⁵⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2024/1346 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (ΕΕ L, 2024/1346, 22.5.2024), <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/33/oj>.

⁽³⁶⁾ Η ΟΑΥ (2024) αναφέρεται στις ακόλουθες έννοιες και κατηγορίες στις παρακάτω αιτιολογικές σκέψεις και άρθρα: «ανήλικος» στο άρθρο 2 παράγραφος 4 και στο άρθρο 26· «ασυνόδευτος ανήλικος» στο άρθρο 2 παράγραφος 5 και στο άρθρο 27· «μέλη της οικογένειας» στο άρθρο 2 παράγραφος 3· «εκπρόσωπος» στο άρθρο 2 παράγραφος 13, στο άρθρο 27 και στις αιτιολογικές σκέψεις 42–45· «οικογενειακή ενότητα» στο άρθρο 14 και στις αιτιολογικές σκέψεις 22 και 38· «βέλτιστο συμφέρον του παιδιού» στο άρθρο 2 παράγραφος 13, στα άρθρα 13 και 26 και στις αιτιολογικές σκέψεις 35, 38, 40, 41 και 62· «βέλτιστο συμφέρον του ανήλικου» στο άρθρο 13 παράγραφος 2, στο άρθρο 27 και στην αιτιολογική σκέψη 40· «αιτούντες με ειδικές ανάγκες υποδοχής» στο άρθρο 2 παράγραφος 14 και στο άρθρο 25· «καταχώριση και τεκμηρίωση» στο άρθρο 6· και «εντοπισμός των μελών της οικογένειας του ασυνόδευτου ανήλικου» στο άρθρο 27 παράγραφος 10.

- **Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1347 σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση (ΚΑΑ)** ορίζει τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση καθεστώτος πρόσφυγα ή επικουρικής προστασίας, καθώς και τα δικαιώματα που συνδέονται με τα καθεστώτα αυτά. Περιλαμβάνει συγκεκριμένες εγγυήσεις για τα παιδιά και αναγνωρίζει ότι ορισμένες μορφές βλάβης, όπως η βία που στρέφεται ειδικά κατά των παιδιών ή η έμφυλη βία, ενδέχεται να συνιστούν δίωξη.
- **Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1351 για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης** θεσπίζει το σύστημα για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι αρμόδιο για την εξέταση μιας αίτησης διεθνούς προστασίας και εισάγει έναν μηχανισμό αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών. Περιλαμβάνει συγκεκριμένες εγγυήσεις που διασφαλίζουν ότι οι αποφάσεις σχετικά με την αρμοδιότητα που αφορούν παιδιά βασίζονται στο βέλτιστο συμφέρον του παιδιού και σε κριτήρια που αφορούν την οικογενειακή ενότητα.
- **Ο κανονισμός Eurodac (ΕΕ) 2024/1358** ⁽³⁷⁾ θεσπίζει το νομικό πλαίσιο για μια βάση δεδομένων σε επίπεδο ΕΕ στην οποία αποθηκεύονται βιομετρικά δεδομένα. Η βάση δεδομένων υποστηρίζει την εφαρμογή των κανόνων για το άσυλο και τη μετανάστευση, συμπεριλαμβανομένου του προσδιορισμού της αρμοδιότητας. Ο κανονισμός περιλαμβάνει εγγυήσεις όσον αφορά την προστασία των δεδομένων των παιδιών και απαιτεί να λαμβάνεται υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.
- **Η οδηγία για την προσωρινή προστασία** ορίζει τα ελάχιστα πρότυπα για την παροχή προσωρινής προστασίας σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων ατόμων. Εφαρμόστηκε για πρώτη φορά τον Μάρτιο του 2022 μετά τη στρατιωτική εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία. Θεσπίζει ειδικές υποχρεώσεις για τα κράτη μέλη όσον αφορά την προστασία των παιδιών και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει εκδώσει συστάσεις σχετικά με τον τρόπο εκπλήρωσής τους ⁽³⁸⁾. Ο **κανονισμός για τον έλεγχο διαλογής** ⁽³⁹⁾ είναι επίσης συναφής, καθώς περιλαμβάνει ειδικές διατάξεις για παιδιά που υπάγονται στη διαδικασία ελέγχου διαλογής. Ο εν λόγω κανονισμός θεσπίζει τον έλεγχο διαλογής στα εξωτερικά σύνορα στον οποίο υπάγονται υπήκοοι τρίτων χωρών οι οποίοι διήλθαν τα εξωτερικά σύνορα χωρίς άδεια, έχουν υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας κατά τη διάρκεια συννοριακών ελέγχων ή έχουν αποβιβαστεί μετά από επιχείρηση έρευνας και διάσωσης, πριν παραπεμφθούν στην κατάλληλη διαδικασία. Οι υπήκοοι τρίτων

⁽³⁷⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1358 σχετικά με τη θέσπιση του «Eurodac» για την αντιπαραβολή βιομετρικών δεδομένων προκειμένου να εφαρμόζονται αποτελεσματικά οι κανονισμοί (ΕΕ) 2024/1351 και (ΕΕ) 2024/1350 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και η οδηγία 2001/55/ΕΚ του Συμβουλίου και να ταυτοποιούνται οι παρانونώς διαμένοντες υπήκοοι τρίτων χωρών και οι ανιθαγενείς και σχετικά με αιτήσεις αντιπαραβολής με τα δεδομένα Eurodac που υποβάλλουν οι αρχές επιβολής του νόμου των κρατών μελών και η Ευρωπόλ για σκοπούς επιβολής του νόμου, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2018/1240 και (ΕΕ) 2019/818 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 603/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L, 2024/1358, 22.5.2024), <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj>.

⁽³⁸⁾ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ιστοσελίδα «Προσωρινή προστασία», διαθέσιμη στη διεύθυνση https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/asylum-eu/temporary-protection_en.

⁽³⁹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1356 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, για τη θέσπιση ελέγχου διαλογής υπηκόων τρίτων χωρών στα εξωτερικά σύνορα και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 767/2008, (ΕΕ) 2017/2226, (ΕΕ) 2018/1240 και (ΕΕ) 2019/817 (ΕΕ L, 2024/1356, 22.5.2024), <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj>.

χωρών που διαμένουν παράνομα στο έδαφος των κρατών μελών πρέπει επίσης να υποβάλλονται σε έλεγχο διαλογής εάν διήλθαν τα σύνορα παράνομα και δεν έχουν υποβληθεί σε έλεγχο διαλογής στο παρελθόν.

Σχετική έκδοση

Για να μάθετε περισσότερα σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας για την προσωρινή προστασία στα παιδιά, βλ. EUAA-FRA, *Πρακτικό εργαλείο για επιτρόπους — Προσωρινή προστασία των ασυνόδευτων παιδιών που εγκαταλείπουν την Ουκρανία*, Νοέμβριος 2022, <https://euaa.europa.eu/publications/practical-tool-guardians>.

4. Τι πρέπει να κάνω ως επίτροπος για να υποστηρίξω το παιδί που υποβάλλει αίτηση διεθνούς προστασίας;

4.1. Πώς υποστηρίζω το παιδί;

Σε γενικές γραμμές, τα διεθνή και ευρωπαϊκά πρότυπα αναθέτουν στους επιτρόπους ασυνόδευτων παιδιών τα παρακάτω καθήκοντα και τις παρακάτω αρμοδιότητες, προκειμένου να διασφαλιστεί ο σεβασμός του βέλτιστου συμφέροντός τους.

Σχετική έκδοση

Λεπτομερής επισκόπηση του ρόλου του επιτρόπου στη διαδικασία περιλαμβάνεται στο EUAA-FRA, *Πρακτικό εργαλείο για επιτρόπους Η διαδικασία ασύλου - Η διαδικασία ασύλου*, Ιούνιος 2026, <https://www.euaa.europa.eu/publications/tool-guardians-asylum-procedure>.

Προστασία της ασφάλειας και της ευημερίας του παιδιού

- Να είστε διαθέσιμος και προσβάσιμος και να αφιερώνετε αρκετό χρόνο σε κάθε παιδί.
- Να αναπτύξετε σχέση εμπιστοσύνης με το παιδί, να αντιμετωπίζετε το παιδί με σεβασμό και αξιοπρέπεια.
- Να προστατεύετε το παιδί, μεταξύ άλλων διασφαλίζοντας ότι λαμβάνει κατάλληλη φροντίδα και υπηρεσίες και προστατεύοντας το παιδί από όλες τις μορφές και τους κινδύνους βίας και εκμετάλλευσης.
- Να υποστηρίζετε και διευκολύνετε τον εντοπισμό ή/και την αξιολόγηση των ειδικών αναγκών ή τυχόν πρόσθετων ευαλωτοτήτων του παιδιού και να το παραπέμπετε στις υπηρεσίες που χρειάζεται.
- Να υποστηρίζετε το παιδί στην εγγραφή στο σχολείο ή σε εκπαιδευτικά προγράμματα και στην υποβολή αιτήσεων για τις υπηρεσίες που χρειάζεται.
- Να υποστηρίζετε το παιδί κατά τη μετάβαση στην ενηλικίωση και την ανεξάρτητη ζωή.
- Να εξακριβώνετε τους οικογενειακούς δεσμούς και να υποστηρίζετε τον εντοπισμό της οικογένειας ή/και την οικογενειακή επανένωση, εφόσον αυτό είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.
- Να υποστηρίζετε το παιδί σε όλα τα διοικητικά θέματα.

Διευκόλυνση της συμμετοχής του παιδιού με ακρόαση των απόψεών του και δημιουργία των προϋποθέσεων ώστε τα άλλα άτομα να λάβουν υπόψη τις απόψεις του παιδιού κατά την ενημέρωση του παιδιού

Ως επίτροπος, θα πρέπει να ενημερώνετε το παιδί για τα δικαιώματά του, τις διαθέσιμες υπηρεσίες και τις διάφορες διαδικασίες που αφορούν το παιδί, συμπεριλαμβανομένων των συγκεκριμένων βημάτων και των πιθανών εκβάσεων των διαδικασιών. Θα πρέπει να μεριμνάτε ενεργά για τη συμμετοχή του παιδιού σε όλες τις αποφάσεις, καθώς και να διασφαλίζετε την τήρηση της αρχής της εμπιστευτικότητας, ώστε το παιδί να αισθάνεται ασφαλές να εκφράσει τις απόψεις του.

Ρόλος συνδεδειγμένου κρίκου μεταξύ του παιδιού και άλλων ατόμων

- Να ενεργείτε ως συνήγορος του παιδιού και να προάγετε τα δικαιώματα και το βέλτιστο συμφέρον του απέναντι σε διάφορες κρατικές αρχές και παρόχους υπηρεσιών και σε συγκεκριμένες διαδικασίες. Να διασφαλίζετε ότι το παιδί έχει πρόσβαση σε πληροφορίες από άλλους φορείς, όπως δικηγόρους ή κοινωνικούς λειτουργούς.
- Να υποστηρίζετε το παιδί στις διάφορες διαδικασίες και να το βοηθάτε να κατανοήσει το περιεχόμενο των επίσημων κοινοποιήσεων, της λήψης αποφάσεων και των διαδικασιών και της σημασίας τους για το παιδί· να διασφαλίζετε την κατανόηση και την επαρκή ερμηνεία ή την πρόσβασή του σε διαπολιτισμικούς μεσολαβητές, κατά περίπτωση.

Συνδρομή στον προσδιορισμό μιας βιώσιμης λύσης προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού

- Να βοηθάτε στον προσδιορισμό και την εφαρμογή μιας βιώσιμης λύσης για το παιδί στη χώρα άφιξης, στη χώρα καταγωγής ή σε τρίτη χώρα, με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Άσκηση νομικής ικανότητας, όπου απαιτείται, υποστήριξη του παιδιού σε νομικές διαδικασίες και διασφάλιση της πρόσβασης σε νομική συνδρομή και νομική καθοδήγηση

- Να συμπληρώνετε την περιορισμένη νομική ικανότητα του παιδιού, για παράδειγμα κατά την υπογραφή επίσημων εγγράφων εξ ονόματος του παιδιού.
- Να υποβάλετε αίτηση διεθνούς προστασίας για το παιδί, εφόσον αυτό είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του.
- Να συνοδεύετε το παιδί σε ακροάσεις και συνεντεύξεις και να διασφαλίζετε ότι παρέχονται ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις.

- Να διασφαλίζετε την εκπλήρωση του δικαιώματος του παιδιού σε νομική συνδρομή· αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει, σε ορισμένες περιπτώσεις, την παροχή νομικών πληροφοριών, νομικής καθοδήγησης και εκπροσώπησης.
- Να διασφαλίζετε ότι η αναζήτηση συγγενών θα ξεκινήσει το συντομότερο δυνατόν, σύμφωνα με το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.
- Να διαχειρίζεστε την περιουσία του παιδιού.
- Να παρέχετε συγκατάθεση κατόπιν ενημέρωσης για ιατρικές εξετάσεις και θεραπείες του παιδιού, συμπεριλαμβανομένης της ιατρικής εξέτασης για την εκτίμηση της ηλικίας του, κατά περίπτωση, κατόπιν διαβούλευσης με το παιδί και σύμφωνα με το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού ⁽⁴⁰⁾.

Σχετικό εκπαιδευτικό υλικό

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον ρόλο σας ως επιτρόπου και για τη βελτίωση των δεξιοτήτων σας, ανατρέξτε στο εκπαιδευτικό υλικό που εκπόνησε ο FRA σε στενή συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Επιτροπείας, το οποίο διατίθεται στη διεύθυνση <https://e-learning.fra.europa.eu/>. Η κατάρτιση βασίζεται σε διεθνή και ενωσιακά πρότυπα, ιδίως στη ΔΣΔΠ, στα πρότυπα του Συμβουλίου της Ευρώπης και στο δίκαιο της ΕΕ.

Το εκπαιδευτικό υλικό καλύπτει όλο το φάσμα των υπηρεσιών επιτροπείας και των πλαισίων κατάρτισης για ασυνόδευτα παιδιά που υπάρχουν σε ολόκληρη την ΕΕ, ώστε να προσφέρει μια τυποποιημένη μαθησιακή εμπειρία. Μπορεί επίσης να προσαρμοστεί σε διαφορετικά πλαίσια, όπως στην επαγγελματική κατάρτιση, την ακαδημαϊκή κατάρτιση και την κατάρτιση εθελοντών, καθώς και στις εθνικές ή τοπικές ανάγκες. Βασίζεται σε προηγούμενη εργασία του FRA σχετικά με την επιτροπεία.

Συναφής σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την αποτελεσματική επιτροπεία για ασυνόδευτα και χωρισμένα από την οικογένειά τους παιδιά στο πλαίσιο της μετανάστευσης, βλ. τη σύσταση CM/Rec(2019)11 της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης προς τα κράτη μέλη ⁽⁴¹⁾.

Τι πρέπει να λάβετε υπόψη σχετικά με τη διεθνή προστασία εν ολίγοις

Για τα ασυνόδευτα παιδιά στο πλαίσιο της διεθνούς προστασίας, θα πρέπει ειδικότερα να λάβετε υπόψη τα ακόλουθα:

⁽⁴⁰⁾ Για περισσότερες πληροφορίες βλ. ΕΥΑΑ, Πρακτικός οδηγός σχετικά με τον υπολογισμό της ηλικίας, Νοέμβριος 2025, <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-age-assessment-0>.

⁽⁴¹⁾ Σύσταση CM/Rec (2019) 11 της Επιτροπής Υπουργών προς τα κράτη μέλη σχετικά με την αποτελεσματική επιτροπεία των ασυνόδευτων παιδιών και των παιδιών που έχουν χωριστεί από την οικογένειά τους στο πλαίσιο της μετανάστευσης, η οποία εγκρίθηκε στις 11 Δεκεμβρίου 2019, <https://rm.coe.int/0900001680993db7>.

- **Αξιολόγηση της ιδιαίτερης κατάστασης του παιδιού, σύμφωνα με το βέλτιστο συμφέρον του.** Αυτό σημαίνει να εξετάσετε και να αξιολογήσετε μαζί με το παιδί όλες τις πιθανές νομικές οδούς, όπως τη διεθνή προστασία, την προσωρινή προστασία ή άλλες πιθανές νομικές οδούς. Ανάλογα με τη χώρα, η αξιολόγηση αυτή μπορεί να διεξαχθεί από τις αρχές προστασίας του παιδιού ή/και τις αρχές ασύλου, με τη συμμετοχή σας ως διορισμένου επιτρόπου.
- **Καταχώριση.** Ως επίτροπος, θα πρέπει να υποστηρίξετε το παιδί κατά την καταχώριση και την υποβολή αίτησης διεθνούς προστασίας σύμφωνα με την εθνική διαδικασία. Έχετε υπόψη ότι ενδέχεται να υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες η εθνική προστασία μπορεί να αποτελεί καλύτερη επιλογή για το παιδί και ότι πρέπει επίσης να υποστηρίξετε το παιδί στην εν λόγω διαδικασία (π.χ. άδεια παραμονής βάσει ανηλικότητας, άδεια παραμονής υπό εθνική προστασία για ανθρωπιστικούς λόγους, για λόγους σπουδών ή για λόγους υγείας, ειδική προστασία για θύματα ενδοοικογενειακής βίας).

Σχετική έκδοση

Για να μάθετε περισσότερα σχετικά με το συγκεκριμένο στάδιο, βλ. EUAA, *Practical guide on the registration and lodging of applications for international protection*, Δεκέμβριος 2025, <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-registration-lodging>.

- **Προσωπική συνέντευξη.** Εάν το παιδί έχει υπαχθεί στη διαδικασία ασύλου, θα πρέπει να βεβαιωθείτε ότι κατανοεί την έννοια της προσωπικής συνέντευξης και την πιθανή έκβασή της.

Σχετική έκδοση

Για να μάθετε περισσότερα σχετικά με το συγκεκριμένο στάδιο, ανατρέξτε στους διαθέσιμους οδηγούς του EUAA για διάφορα θέματα σχετικά με την εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας. Όλοι οι οδηγοί είναι διαθέσιμοι εδώ <https://euaa.europa.eu/practical-tools-and-guides>.

- **Στέγη.** Η ΟΑΥ (2024) προβλέπει ότι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του ασυνόδευτου παιδιού κατά την τοποθέτησή του (αιτιολογική σκέψη 35 της ΟΑΥ). Ένα ασυνόδευτο παιδί θα μπορούσε να φιλοξενηθεί μαζί με ενήλικο συγγενή, σε ανάδοχη οικογένεια ή σε άλλες δομές φιλοξενίας με ειδικές ρυθμίσεις για ανηλίκους.

Η ΟΑΥ (2024) ορίζει επίσης ότι πρέπει να εξασφαλίζεται στα παιδιά η πρόσβαση σε χώρους που επιτρέπουν στα παιδιά να απολαμβάνουν υπαίθριες δραστηριότητες, καθώς και η συμμετοχή τους σε δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου,

συμπεριλαμβανομένων των παιχνιδιών και των ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων που αρμόζουν στην ηλικία τους ⁽⁴²⁾.

- Προκειμένου να αξιολογηθεί η καταλληλότερη λύση στέγασης για το παιδί, ο εκπρόσωπος πρέπει να συμμετέχει στη διαδικασία κατανομής και τυχόν ανακατανομής του παιδιού, λαμβάνοντας υπόψη ότι τα αδέρφια πρέπει να παραμένουν μαζί, εφόσον αυτό εξυπηρετεί το βέλτιστο συμφέρον τους, και ότι οι αλλαγές τόπου διαμονής πρέπει να περιορίζονται στο ελάχιστο ⁽⁴³⁾.
- Η ΟΑΥ (2024) ορίζει ότι ο εκπρόσωπος οφείλει να υποστηρίζει, να συνδράμει και να ενεργεί εξ ονόματος του παιδιού σε διαφορετικές χρονικές στιγμές, όπως:
 - όταν παρέχονται στο παιδί πληροφορίες σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής, σχετικά με οργανώσεις ή ομάδες προσώπων που παρέχουν ειδική νομική βοήθεια και εκπροσώπηση, και σχετικά με οργανώσεις οι οποίες δύνανται να συνδράμουν ή να ενημερώνουν τους αιτούντες για τις υπάρχουσες συνθήκες υποδοχής, συμπεριλαμβανομένης της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης ⁽⁴⁴⁾, έτσι ώστε να είναι σε θέση να εξηγήσει τις πληροφορίες που παρέχονται ⁽⁴⁵⁾.
 - να συνεργάζεται με τις αρμόδιες αρχές προκειμένου να διασφαλίζεται η άμεση πρόσβαση του ασυνόδευτου παιδιού σε κατάλληλες υλικές συνθήκες υποδοχής και υγειονομική περίθαλψη ⁽⁴⁶⁾.
 - να συμβάλλει στον εντοπισμό τυχόν ειδικών αναγκών υποδοχής του παιδιού κατά την εξατομικευμένη αξιολόγηση που διενεργεί το κράτος μέλος ⁽⁴⁷⁾.

Σχετική έκδοση

Για περισσότερες πληροφορίες, ανατρέξτε στο EUAA, *Operational Standards and Indicators on Reception including Vulnerability-related Aspects*, Απρίλιος 2026, <https://www.euaa.europa.eu/publications/operational-standards-indicators-reception-including-vulnerability-aspects>.

- **Πρόσβαση στην εκπαίδευση.** Η ΟΑΥ (2024) προβλέπει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να παρέχουν στους ανήλικους αιτούντες πρόσβαση στο εκπαιδευτικό σύστημα υπό προϋποθέσεις ανάλογες με αυτές που ισχύουν για τους ημεδαπούς, ενόσω δεν είναι εκτελεστό μέτρο απομάκρυνσης κατ' αυτών των ιδίων ⁽⁴⁸⁾. Αφού εγγραφούν στο σχολείο, τα ασυνόδευτα παιδιά θα πρέπει να επωφελούνται των ίδιων υπηρεσιών με τα ημεδαπά παιδιά λαμβανομένων υπόψη των ειδικών αναγκών τους. Ως επίτροπος, θα πρέπει να βεβαιωθείτε ότι έχει πράγματι χορηγηθεί πρόσβαση σε ποιοτική

⁽⁴²⁾ Άρθρο 26 παράγραφος 3 της ΟΑΥ (2024).

⁽⁴³⁾ Άρθρο 27 παράγραφος 9 της ΟΑΥ (2024).

⁽⁴⁴⁾ Άρθρο 5 παράγραφος 2 της ΟΑΥ (2024).

⁽⁴⁵⁾ Αιτιολογική σκέψη 43 της ΟΑΥ (2024).

⁽⁴⁶⁾ Αιτιολογική σκέψη 43 της ΟΑΥ (2024).

⁽⁴⁷⁾ Άρθρο 25 παράγραφος 1 της ΟΑΥ (2024).

⁽⁴⁸⁾ Αιτιολογική σκέψη 48, άρθρο 16 και άρθρο 26 παράγραφος 3 της ΟΑΥ (2024).

εκπαίδευση. Ενδέχεται να χρειαστεί να υποστηρίξετε το παιδί σε οποιοσδήποτε διοικητικές απαιτήσεις, για παράδειγμα για την επικύρωση προηγούμενων πτυχίων ή διπλωμάτων ή για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε μαθήματα γλώσσας.

- **Πρόσβαση σε ιατρική ή άλλη βοήθεια.** Η ΟΑΥ (2024) αναφέρεται στην υγειονομική περίθαλψη σε πολλά άρθρα ⁽⁴⁹⁾. Ως εκ τούτου, τα ασυνόδευτα παιδιά, ως πρόσωπα που ενδέχεται να έχουν ειδικές ανάγκες, δικαιούνται τον ίδιο τύπο υγειονομικής περίθαλψης με εκείνον που παρέχεται στα ημεδαπά παιδιά. Αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει, για παράδειγμα, ψυχολογική υποστήριξη για παιδιά που έχουν υπάρξει μάρτυρες εγκλημάτων πολέμου ή υπηρεσίες για ανήλικα θύματα βιασμού. Ως επίτροπος, θα πρέπει να διασφαλίσετε ότι το παιδί παραπέμπεται και έχει ουσιαστική πρόσβαση στις σχετικές υπηρεσίες.
- **Οικογενειακή επανένωση.** Ο επίτροπος θα πρέπει να προωθή τη στενή επαφή με τους γονείς του παιδιού, εάν είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Όταν το παιδί δεν έχει επαφή με τους γονείς ή τα μέλη της οικογένειάς του ή δεν γνωρίζει πού βρίσκονται, ο επίτροπος θα πρέπει να ενθαρρύνει τις αρχές να ξεκινήσουν τον εντοπισμό της οικογένειας και τελικά την οικογενειακή επανένωση, κατά περίπτωση ⁽⁵⁰⁾.

Σχετική έκδοση

Για να μάθετε περισσότερα σχετικά με τις εγγυήσεις κατά τη διαδικασία ασύλου, βλ. EUAA-FRA, *Πρακτικό εργαλείο για επιτρόπους Η διαδικασία ασύλου - Η διαδικασία ασύλου*, Ιούνιος 2026, <https://www.euaa.europa.eu/publications/tool-guardians-asylum-procedure>.

Εναλλακτικές νομικές οδοί που είναι διαθέσιμες στη χώρα σας

Συμπληρώνεται από τη χώρα της ΕΕ+.

Πληροφορίες ανά χώρα σχετικά με τις εναλλακτικές οδούς διατίθενται στην πλατφόρμα Who is Who του EUAA, η οποία είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση <https://whoiswho.euaa.europa.eu/>.

⁽⁴⁹⁾ Άρθρα 19, 22 και 28 της ΟΑΥ (2024).

⁽⁵⁰⁾ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον εντοπισμό της οικογένειας, βλ. EUAA, *Πρακτικός οδηγός σχετικά με τον εντοπισμό της οικογένειας — Μέρος Ι. Αρχές και πρακτικές σχετικά με τον εντοπισμό της οικογένειας στην ΕΕ+ και σε τρίτες χώρες*, Απρίλιος 2025, <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-family-tracing-part-i-principles-practices>.

Έχετε υπόψη σας ότι «λοιπές νομικές οδοί» δεν θα πρέπει να εμποδίζουν τη δυνατότητα των παιδιών να υποβάλουν αίτηση για διεθνή προστασία, εάν προκύψει ανάγκη.

4.2. Πώς να διασφαλίσετε το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού στη διαδικασία ασύλου

Σύμφωνα με τον κανονισμό για τη διαδικασία ασύλου και τον κανονισμό για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης, το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού πρέπει να αποτελεί πρωταρχικό μέλημα σε όλες τις αποφάσεις που αφορούν ασυνόδευτα παιδιά, συμπεριλαμβανομένων της διαδικασίας για τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους και των διαδικασιών στα σύνορα.

Κάθε διαδικασία για το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού πρέπει να λαμβάνει δεόντως υπόψη τις απόψεις του παιδιού, τις απόψεις των γονέων ή του επιτρόπου / του υπεύθυνου για την επιμέλεια του παιδιού, την ταυτότητα του παιδιού, το οικογενειακό περιβάλλον του παιδιού, τις οικογενειακές σχέσεις και επαφές, την κατάσταση στη χώρα καταγωγής του, τις ανάγκες προστασίας του, τη φροντίδα, την προστασία και την ασφάλεια του παιδιού, συμπεριλαμβανομένης της ευημερίας και της ανάπτυξής του, τις καταστάσεις ευαλωτότητας, συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων που αντιμετωπίζει το παιδί και των πηγών προστασίας, το επίπεδο ένταξης στη χώρα υποδοχής, καθώς και την ψυχική και σωματική υγεία, την εκπαίδευση και τις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες ⁽⁵¹⁾.

Η ανάλυση αυτή μπορεί να γίνεται από κοινωνικούς λειτουργούς οι οποίοι εργάζονται είτε στην αρμόδια για το άσυλο αρχή είτε σε άλλους φορείς και τίθενται στη διάθεση της αρμόδιας για το άσυλο αρχής. Πρέπει να συνεκτιμά το φύλο του παιδιού, τον σεξουαλικό προσανατολισμό του ή την ταυτότητα φύλου του, την εθνική, εθνοτική ή κοινωνική του καταγωγή, τη θρησκεία του, την αναπηρία του, το καθεστώς μετανάστευσης ή διαμονής, το καθεστώς ιθαγένειάς του, την ηλικία του, την οικονομική του κατάσταση, τις πολιτικές και λοιπές πεποιθήσεις του ⁽⁵²⁾, το πολιτιστικό και γλωσσικό του υπόβαθρο και άλλες καταστάσεις.

⁽⁵¹⁾ UNHCR, 2021 UNHCR Best Interests Procedure Guidelines: Assessing and Determining the Best Interests of the Child, Μάιος 2021, <https://www.refworld.org/docid/5c18d7254.html>.

⁽⁵²⁾ Ηνωμένα Έθνη, Κοινό γενικό σχόλιο αριθ. 3 (2017) της Επιτροπής για την προστασία των δικαιωμάτων όλων των διακινούμενων εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους και αριθ. 22 (2017) της Επιτροπής για τα δικαιώματα του παιδιού σχετικά με τις γενικές αρχές που διέπουν τα ανθρώπινα δικαιώματα των παιδιών στο πλαίσιο της διεθνούς μετανάστευσης, 16 Νοεμβρίου 2017, ενότητα I, παράγραφος 3, <https://digitallibrary.un.org/record/1323014?v=pdf>.

Πρακτική συμβουλή

Ως επίτροπος, πρέπει να διασφαλίζετε ότι το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού εκτιμάται από τις αρχές κάθε φορά που λαμβάνονται αποφάσεις που αφορούν το παιδί⁽⁵³⁾. Σε αυτές μπορεί να περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, αποφάσεις σχετικά με την ασφάλεια, τη φιλοξενία, την εκπαίδευση, την υγειονομική περίθαλψη, τις δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, τη νομική εκπροσώπηση, τις πιθανές μετεγκαταστάσεις ή/και μεταφορές σε άλλο κράτος μέλος ή άλλη βιώσιμη λύση, καθώς και τον εντοπισμό και την επανένωση της οικογένειας. Η διεπιστημονική συνεργασία παίζει κίριο ρόλο στην εκτίμηση του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού, συμπεριλαμβανομένης της συμβολής επιτρόπων, κοινωνικών λειτουργών, νόμιμων εκπροσώπων και επαγγελματιών του τομέα της περίθαλψης. Κατά τη διάρκεια της εκτίμησης, πρέπει να γίνεται σεβαστό το δικαίωμα ακρόασης του παιδιού (βλ. επόμενη ενότητα). Η υποχρέωση αυτή ισχύει και στις περιορισμένες περιπτώσεις κατά τις οποίες η αίτηση εξετάζεται στο πλαίσιο διαδικασίας στα σύνορα σύμφωνα με τον κανονισμό για τη διαδικασία ασύλου, ο οποίος προβλέπει ειδικές εγγυήσεις για τα ασυνόδευτα παιδιά, τις οποίες οι επίτροποι θα πρέπει να παρακολουθούν και να προάγουν ενεργά.

Θα πρέπει να παρακολουθείτε τις αποφάσεις που έχουν αρνητικό αντίκτυπο στο παιδί με οποιονδήποτε μηχανισμό ενδείκνυται, να παρεμβαίνετε όταν κινδυνεύει η ευημερία του παιδιού και να προσβάλλετε, εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων σας, κάθε απόφαση που δεν συνάδει ή/και δεν προάγει το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Η κατανόηση του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού απαιτεί από τους φορείς λήψης αποφάσεων να αξιολογούν τις ανάγκες του παιδιού κατά τη διαδικασία ασύλου με ολοκληρωμένο τρόπο και να λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες αυτές. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να υποστηρίζετε το παιδί καθ' όλη τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας, αλλά και να έχετε τη δυνατότητα να παρεμβαίνετε στις αρχές εάν το παιδί έχει ειδικές ανάγκες, για παράδειγμα όσον αφορά τη φιλοξενία, την εκπαίδευση και την υγειονομική περίθαλψη. Ο ρόλος σας είναι να προάγετε την ευημερία του παιδιού και να αντιδράτε εάν το παιδί εκφράσει δυσκολίες στην αλληλεπίδραση με τις αρχές και το διοικητικό σύστημα.

⁽⁵³⁾ Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την προστασία των δικαιωμάτων όλων των διακινούμενων εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους, κοινό γενικό σχόλιο αριθ. 3 (2017) της Επιτροπής για την προστασία των δικαιωμάτων όλων των διακινούμενων εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους και αριθ. 22 (2017) της Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Παιδιού σχετικά με τις γενικές αρχές που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα των παιδιών στο πλαίσιο της διεθνούς μετανάστευσης, 16 Νοεμβρίου 2017, CMW/C/GC/3-CRC/C/GC/22, <https://www.ohchr.org/en/documents/general-comments-and-recommendations/joint-general-comment-no-3-cmw-and-no-22-crc-context>. Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την προστασία των δικαιωμάτων όλων των διακινούμενων εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους, κοινό γενικό σχόλιο αριθ. 4 (2017) της Επιτροπής για την προστασία των δικαιωμάτων όλων των διακινούμενων εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους και αριθ. 23 (2017) της Επιτροπής για τα δικαιώματα του παιδιού σχετικά με τις υποχρεώσεις του κράτους όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα των παιδιών στο πλαίσιο της διεθνούς μετανάστευσης στις χώρες καταγωγής, διέλευσης, προορισμού και επιστροφής, 16 Νοεμβρίου 2017, CMW/C/GC/4-CRC/C/GC/23, <https://www.ohchr.org/en/documents/general-comments-and-recommendations/joint-general-comment-no-4-cmw-and-no-23-crc-2017>.

Σχετική έκδοση

Για αναλυτικότερες πληροφορίες σχετικά με τα συγκεκριμένα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται κατά τη διαδικασία ασύλου, ανατρέξτε σε ένα άλλο εργαλείο των ΕΥΑΑ-FRA στη σειρά αυτή, με τίτλο *Πρακτικό εργαλείο για επιτρόπους Η διαδικασία ασύλου - Η διαδικασία ασύλου*, Ιούνιος 2026, <https://www.euaa.europa.eu/publications/tool-guardians-asylum-procedure>.

Για μια ολοκληρωμένη επισκόπηση, βλ. ΕΥΑΑ, *Πρακτικός οδηγός σχετικά με το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού στο πλαίσιο της διεθνούς προστασίας*, Μάρτιος 2026, <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-best-interests-child-international-protection>.

Πρακτική συμβουλή

Ως επίτροπος, θα πρέπει να συμμετέχετε στις συναφείς αξιολογήσεις σχετικά με το παιδί, ώστε να διασφαλίζετε ότι τα δικαιώματα και το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού αποτελούν πρωταρχικό μέλημα σε όλες τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και ότι το δικαίωμα ακρόασης του παιδιού γίνεται σεβαστό. Αυτό απαιτείται από το άρθρο 12 της ΔΣΔΠ και το άρθρο 24 του Χάρτη.

4.3. Πώς να διευκολύνετε τη συμμετοχή του παιδιού

Το δικαίωμα ακρόασης (άρθρο 12 της ΔΣΔΠ) περιγράφει τα δικαιώματα των παιδιών να ακούγονται οι απόψεις τους και να λαμβάνονται υπόψη ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητά τους. Το εν λόγω δικαίωμα ισχύει για όλες τις αποφάσεις που επηρεάζουν το παιδί, μεταξύ άλλων σε σχέση με την παροχή υπηρεσιών και στο πλαίσιο διοικητικών και δικαστικών διαδικασιών. Τα παιδιά έχουν διαφορετικές ανάγκες να ακούγονται τα ίδια και οι απόψεις τους. Ορισμένα παιδιά μπορεί να είναι συνεσταλμένα, να έχουν προβλήματα ακοής ή λόγου, ή άλλα παιδιά μπορεί να χρειάζονται διερμηνέα. Ορισμένα παιδιά μπορεί να είναι συνηθισμένα να διαμορφώνουν και να εκφράζουν τη γνώμη τους, ενώ αυτό ενδεχομένως να είναι δυσκολότερο για άλλα παιδιά. Ο επίτροπος θα πρέπει επίσης να διαχειρίζεται τις προσδοκίες του παιδιού, καθώς οι αποφάσεις των αρχών ενδέχεται να μην ανταποκρίνονται πάντα στις επιθυμίες του παιδιού.

Στην περίπτωση ασυνόδευτων παιδιών που αιτούνται διεθνή προστασία, οι κρατικοί αξιωματούχοι και οι πάροχοι υπηρεσιών θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα περισσότερα παιδιά έχουν πρόσβαση σε συνδρομή από διερμηνέα και ότι οι υπηρεσίες διερμηνείας τηρούν τα πρότυπα ποιότητας, δεν παρεμβαίνουν στο περιεχόμενο και την ουσία της επικοινωνίας, είναι ουδέτερες και σε καμία περίπτωση δεν εκφοβίζουν το παιδί. Το φύλο του διερμηνέα και του χειριστή της υπόθεσης ενδέχεται να είναι σημαντικό για ένα παιδί, το οποίο θα πρέπει να ερωτάται για την προτίμησή του, ιδίως όταν το παιδί είναι θύμα βίας ή εκμετάλλευσης ή όταν το θέμα της επικοινωνίας θίγει άλλα ευαίσθητα ζητήματα.

Το δικαίωμα αυτό συνδέεται στενά με το δικαίωμα ενημέρωσης. Το παιδί έχει, ανά πάσα στιγμή, δικαίωμα να ζητεί, να λαμβάνει και να κοινοποιεί πληροφορίες⁽⁵⁴⁾. Οι πληροφορίες πρέπει να παρέχονται σε γλώσσα που κατανοεί το παιδί. Η παροχή πληροφοριών στο παιδί αποτελεί ευθύνη όλων των φορέων που έρχονται σε επαφή με το παιδί, αλλά αποτελεί επίσης πολύ σημαντική πτυχή του ρόλου σας ως επιτρόπου. Το παιδί ενδέχεται να μη λαμβάνει επαρκείς πληροφορίες ή να μην τις έχει κατανοήσει σωστά ή να τις έχει ξεχάσει. Το δικαίωμα αυτό συνδέεται στενά με τη σημασία της παροχής νομικής συνδρομής.

Θα πρέπει να παρέχεται ανά πάσα στιγμή το δικαίωμα στην εμπιστευτικότητα στο πλαίσιο του ασύλου. Το παιδί θα πρέπει να ενημερώνεται ότι όλες οι πληροφορίες που κοινοποιεί είναι εμπιστευτικές και ότι σε καμία περίπτωση δεν θα κοινοποιηθούν στις αρχές της χώρας καταγωγής. Οι πληροφορίες θα πρέπει να παρέχονται με φιλικό προς το παιδί τρόπο, μεταξύ άλλων λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία και την ωριμότητα του παιδιού.

Πρακτική συμβουλή

Ως επίτροπος, έχετε την ευθύνη να διασφαλίζετε ότι στο παιδί παρέχονται οι κατάλληλες πληροφορίες.

Αλλα πρακτικά βήματα μπορεί να περιλαμβάνουν το να επιτρέπετε και να ενθαρρύνεται τα παιδιά να μιλήσουν χωρίς διακοπή, να μην τα κρίνετε, να μην τα αντικρούετε ή να μην τα αμφισβητείτε σχετικά με τις πληροφορίες που παρέχουν. Παρέχετε στα παιδιά και τις οικογένειες το δικαίωμα να διατυπώσουν ερωτήσεις και ζητήστε ενεργά τη συγκατάθεσή τους προτού κοινοποιήσετε τις πληροφορίες. Διαθέστε αρκετό χρόνο για παύσεις και διαλείμματα στη διάρκεια των οποίων το παιδί θα μπορεί να κινηθεί, να παίξει και να αλληλεπιδράσει με τους φίλους του. Η παροχή πληροφοριών δεν αποτελεί μια εφάπαξ ενέργεια, αλλά μια συνεχής διαδικασία, καθώς τα παιδιά ενδέχεται να κατανοήσουν τις διαδικασίες και τα δικαιώματά τους μόνο σταδιακά, με την πάροδο του χρόνου. Συνδράμετε στον προσδιορισμό και τη χρήση του καταλληλότερου τρόπου επικοινωνίας με τα παιδιά με αναπηρία. Παρέχετε υλικό γραφής και ζωγραφικής για να βοηθήσετε τα παιδιά να περιγράψουν τις ιστορίες τους⁽⁵⁵⁾.

⁽⁵⁴⁾ Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, βλ. υποσημείωση 7· Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, 16 Δεκεμβρίου 1966, Ηνωμένα Έθνη, Σειρά Συνθηκών, τόμος 999, σ. 171, <https://www.refworld.org/docid/3ae6b3aa0.html>· Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, γενικό σχόλιο αριθ. 6 (2005): Μεταχείριση των ασυνόδευτων και των χωρισμένων από την οικογένειά τους παιδιών εκτός της χώρας καταγωγής τους, 1 Σεπτεμβρίου 2005, CRC/GC/2005/6, <https://www.refworld.org/legal/general/crc/2005/38046>· Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, γενικό σχόλιο αριθ. 12 (2009): Το δικαίωμα ακρόασης του παιδιού, 20 Ιουλίου 2009, CRC/C/GC/12, <https://www.refworld.org/docid/4ae562c52.html>· Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, γενικό σχόλιο αριθ. 14 (2013) σχετικά με το δικαίωμα του παιδιού να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το υπέρτερο συμφέρον του (άρθρο 3 παράγραφος 1), 29 Μαΐου 2013, CRC/C/GC/14, <https://www.refworld.org/docid/51a84b5e4.html>· Συμβούλιο της Ευρώπης, Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών, ETS αριθ. 160, έναρξη ισχύος 01.07.2000, <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treaty-num=160>.

⁽⁵⁵⁾ UNHCR, *Technical Guidance: Child Friendly Procedures*, 2021, <https://www.refworld.org/docid/61b7355a4.html>.

Παράρτημα 1. Συμπληρωματικές πηγές

ΕΥΑΑ

Πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου και καταχώριση

ΕΥΑΑ, *Practical guide on the registration and lodging of applications for international protection*, Δεκέμβριος 2025, <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-registration-lodging>.

ΕΥΑΑ, *Πρακτικός οδηγός σχετικά με την παροχή πληροφοριών στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου*, Δεκέμβριος 2024, <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-information-provision-asylum-procedure>.

Η πύλη Let's Speak Asylum του ΕΥΑΑ που είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση <https://lsa.euaa.europa.eu/> συγκεντρώνει πηγές για τους παρόχους πληροφοριών και τους επαγγελματίες που σχεδιάζουν δραστηριότητες επικοινωνίας και ενημέρωσης στον τομέα του ασύλου και της υποδοχής.

Εξέταση της αίτησης

ΕΥΑΑ, *Κατευθυντήριες γραμμές για τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων παιδιών*, Ιούνιος 2026, <https://www.euaa.europa.eu/publications/qualification-international-protection-practical-guide>.

ΕΥΑΑ, *Πρακτικός οδηγός σχετικά με την ιδιότητα μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας*, Μάιος 2025, <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-membership-particular-social-group>.

ΕΥΑΑ, *Πρακτικός οδηγός σχετικά με την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων και την εκτίμηση κινδύνου*, Ιανουάριος 2024, <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-evidence-and-risk-assessment>.

ΕΥΑΑ, *Πρακτικός οδηγός για τις πολιτικές πεποιθήσεις*, Δεκέμβριος 2022, <https://euaa.europa.eu/publications/practical-guide-political-opinion>.

ΕΥΑΑ, *Πρακτικός οδηγός — Συνεντεύξεις με αιτούντες άσυλο λόγω θρησκείας*, Νοέμβριος 2022, <https://euaa.europa.eu/publications/practical-guide-interviewing-applicants-religion-based-asylum-claims> (επικείμενη ενημέρωση).

ΕΑΣΟ, *Πρακτικός οδηγός: Προσωπική συνέντευξη*, Δεκέμβριος 2014, <https://euaa.europa.eu/publications/practical-guide-personal-interview>.

Πηγές σχετικές με τα παιδιά

Οδηγοί του EUAA σχετικά με τον εντοπισμό της οικογένειας:

- Πρακτικός οδηγός σχετικά με τον εντοπισμό της οικογένειας – Μέρος I. Αρχές και πρακτικές σχετικά με τον εντοπισμό της οικογένειας στην ΕΕ+ και σε τρίτες χώρες, Απρίλιος 2025, <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-family-tracing-part-i-principles-practices>.
- Πρακτικός οδηγός σχετικά με τον εντοπισμό της οικογένειας – Μέρος II. Εντοπισμός και ταυτοποίηση των μελών της οικογένειας στο πλαίσιο του κανονισμού για τη διαχείριση του ασύλου και της μετανάστευσης, Απρίλιος 2025, <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-family-tracing-part-ii-tracing-AMMR>.

Τα έντυπα του EUAA σχετικά με τον εντοπισμό της οικογένειας διατίθενται τόσο σε στατική όσο και σε διαδραστική μορφή:

- Έντυπο εντοπισμού της οικογένειας – Παιδί – διαδραστικό, <https://www.euaa.europa.eu/publications/family-tracing-form-child-interactive>.
- Έντυπο εντοπισμού της οικογένειας – Παιδί – στατικό, <https://www.euaa.europa.eu/publications/family-tracing-form-child>.
- Έντυπο εντοπισμού της οικογένειας – Ενήλικος – διαδραστικό, <https://www.euaa.europa.eu/publications/family-tracing-form-adult-interactive>.
- Έντυπο εντοπισμού της οικογένειας – Ενήλικος – στατικό, <https://www.euaa.europa.eu/publications/family-tracing-form-adult>.

EUAA, Πρακτικός οδηγός σχετικά με το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού στο πλαίσιο της διεθνούς προστασίας, Μάρτιος 2026, <https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-best-interests-child-international-protection>.

EUAA, Operational Standards and Indicators on Reception including Vulnerability-related Aspects, Απρίλιος 2026, <https://www.euaa.europa.eu/publications/operational-standards-indicators-reception-including-vulnerability-aspects> ή EASO, Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής ασυνόδευτων παιδιών: επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες, 2018, <https://www.euaa.europa.eu/publications/guidance-reception-conditions-unaccompanied-children>.

EUAA-FRA, Πρακτικά εργαλεία για επιτρόπους σχετικά με τα ακόλουθα θέματα:

- η διαδικασία ασύλου, Ιούνιος 2026, <https://www.euaa.europa.eu/publications/tool-guardians-asylum-procedure>.
- διακρατικές διαδικασίες, 2026, <https://www.euaa.europa.eu/publications/tool-guardians-transnational-procedures-framework-international-protection>.
- προσωρινή προστασία των ασυνόδευτων παιδιών που εγκαταλείπουν την Ουκρανία, Νοέμβριος 2022, <https://euaa.europa.eu/publications/practical-tool-guardians>.

Βίντεο κινουμένων σχεδίων του EUAA:

- Everywhere There is Life – Substance use prevention for Adolescent Boy Applicants in Reception, 2025, <https://www.youtube.com/watch?v=nsJPFgE517o> συνοδευόμενο από οδηγίες για ομαδικές ενημερωτικές συναντήσεις: Κατευθυντήριες γραμμές για ομαδική συζήτηση σχετικά με την πρόληψη της χρήσης ουσιών για έφηβα αγόρια αιτούντες κατά την υποδοχή, Μάρτιος 2025.
- Βίντεο κινουμένων σχεδίων σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις συνοδευόμενων και ασυνόδευτων παιδιών κατά την υποδοχή, 2023, <https://lsa.euaa.europa.eu/templates/animation-rights-and-obligations-accompanied-and-unaccompanied-children-reception> (επικείμενη ενημέρωση).
- Βίντεο κινουμένων σχεδίων σχετικά με τους κανόνες ασφάλειας για συνοδευόμενα και ασυνόδευτα παιδιά, 2023, <https://lsa.euaa.europa.eu/templates/animation-safety-rules-accompanied-and-unaccompanied-children>.
- Φυλλάδιο για ασυνόδευτα παιδιά σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις κατά την υποδοχή, 2023, <https://lsa.euaa.europa.eu/templates/brochure-unaccompanied-children-rights-and-obligations-reception>.
- Age assessment for children, 2021, <https://www.youtube.com/watch?v=gXg1bMRDVwc>.
- Age assessment for practitioners, 2020, <https://www.youtube.com/watch?v=wLe8DdsPZvw>.

FRA

FRA, Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία σε θέματα ασύλου, συνόρων και μετανάστευσης — Έκδοση 2026, Ιούνιος 2026, <https://fra.europa.eu/en/publication/2026/handbook-european-law-relating-asylum-borders-and-immigration-edition-2026>.

FRA, Επιτροπεία για ασυνόδευτα παιδιά — Εγχειρίδιο για εκπαιδευτές επιτρόπων, 1 Μαρτίου 2023, <https://fra.europa.eu/en/publication/2023/guardianship-unaccompanied-children-trainers-manual>.

Υλικό εξ αποστάσεως κατάρτισης του FRA, 2022, διαθέσιμο στη διεύθυνση <https://e-learning.fra.europa.eu/>.

FRA, Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για τα δικαιώματα του παιδιού— Έκδοση 2022, 13 Απριλίου 2022, <https://fra.europa.eu/en/publication/2022/handbook-european-law-child-rights>.

FRA και Συμβούλιο της Ευρώπης, *Fundamental rights of refugees, asylum applicants and migrants at the European borders*, 2020, https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-coe-2020-european-law-land-borders_en.pdf.

FRA-Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Επιτροπεία για παιδιά τα οποία στερούνται τη γονική φροντίδα — Ένα εγχειρίδιο για την ενίσχυση των συστημάτων επιτροπείας με σκοπό την κάλυψη των ιδιαίτερων αναγκών των παιδιών που είναι θύματα εμπορίας, 26 Ιουνίου 2014, (επίκειται δεύτερη έκδοση το 2026), <https://fra.europa.eu/en/publication/2014/guardianship-children-deprived-parental-care>.

Ευρωπαϊκό Δίκτυο Επιτροπείας

Ευρωπαϊκό Δίκτυο Επιτροπείας, *7 EGN Standards for the delivery of guardianship to unaccompanied children*, 2022, <https://www.egnetwork.eu/7-standards-of-guardianship/>.

Ευρωπαϊκό Δίκτυο Επιτροπείας, *Children on the Move — A guide to working with unaccompanied children in Europe*, Φεβρουάριος 2021, <https://www.egnetwork.eu/wp-content/uploads/2021/10/Children-on-the-move-A-guide-to-working-with-unaccompanied-children-in-Europe.pdf>.

Ευρωπαϊκό Δίκτυο Επιτροπείας, *Pilot Assessment System for Guardianship*, Σεπτέμβριος 2019, <https://www.egnetwork.eu/wp-content/uploads/2019/10/PAS-tool.pdf>.

UNHCR

UNHCR, *Technical Guidance: Child friendly procedures*, 2021, <https://www.refworld.org/docid/61b7355a4.html>.

UNHCR, *Best Interests Procedure Guidelines: Assessing and Determining the Best Interests of the Child*, Μάιος 2021, <https://www.refworld.org/docid/5c18d7254.html>.

UNHCR, *Κατευθυντήριες οδηγίες για τη διεθνή προστασία αριθ. 8: εξέταση των αιτημάτων ασύλου των παιδιών στο πλαίσιο των άρθρων 1(Α)2 και 1(ΣΤ) της Σύμβασης του 1951 και/ή του Πρωτοκόλλου του 1967 για το καθεστώς των προσφύγων*, 22 Δεκεμβρίου 2009, HCR/GIP/09/08, <https://www.refworld.org/docid/4b2f4f6d2.html>.

UNICEF

UNICEF, *Accelerating Inclusion of Refugee Children*, Ιούνιος 2023, <https://www.unicef.org/reports/accelerating-inclusion-refugee-children>.

UNICEF, *Strengthening Inclusive Social Protection Systems*, Φεβρουάριος 2023, <https://www.unicef.org/reports/strengthening-inclusive-social-protection-systems-displaced-children-and-their-families>.

UNICEF, *Convention on the Rights of the Child: The children's version*, 2019, <https://www.unicef.org/media/60981/file/convention-rights-child-text-child-friendly-version.pdf>.

UNICEF, *A Right to be Heard*, Δεκέμβριος 2018, <https://www.unicef.org/reports/right-to-be-heard>.

UNICEF, *Psychosocial Support in Humanitarian Settings*, Αύγουστος 2018, <https://www.unicef.org/reports/community-based-mental-health-and-psychosocial-support-guidelines-2019>.

UNICEF, *Methodology Guidance on Child Notice*, 2015, https://www.unicef.nl/files/unc_methodology_guide_child_notice_en_final_web.pdf.

Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης

Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης, *Caring for unaccompanied migrant children: A toolkit to promote culture sensitivity when caring for UMCs*, 2022, <https://belgium.iom.int/u-care-training-material-english>.

Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης, «Trafficking in persons: Protection and assistance to victims». Ένα πρόγραμμα εξ αποστάσεως κατάρτισης σε ρυθμό που ορίζει ο ίδιος ο συμμετέχων, διαθέσιμο στο E-Campus: <https://www.ecampus.iom.int/>.

Συμβούλιο της Ευρώπης

Συμβούλιο της Ευρώπης, Recommendation CM/Rec(2022)22 of the Committee of Ministers to member States on human rights principles and guidelines on age assessment in the context of migration and its Explanatory Memorandum, οι οποίες εγκρίθηκαν στις 14 Δεκεμβρίου 2022, <https://search.coe.int/cm?i=0900001680a96350>.

Συμβούλιο της Ευρώπης, [Recommendation CM/Rec\(2019\)11](#) of the Committee of Ministers to member States on effective guardianship for unaccompanied and separated children in the context of migration, η οποία εγκρίθηκε στις 11 Δεκεμβρίου 2019, <https://rm.coe.int/0900001680993db7>.

Συμβούλιο της Ευρώπης, *How to convey child friendly information to children in migration: a Handbook for frontline professionals*, Δεκέμβριος 2018, <https://rm.coe.int/how-to-convey-child-friendly-information-to-children-in-migration-a-ha/1680902f91>.

Κατάλογος διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1. Είδη προστασίας.....	13
Διάγραμμα 2. Οι δεσμοί μεταξύ των θεμελιωδών δικαιωμάτων και του δικαιώματος ασύλου	14
Διάγραμμα 3. Οι τέσσερις βασικές δεσμευτικές αρχές της Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού	20

